

**განათლების
ხარისხის განვითარების
ეროვნული ცენტრი**

**უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების
აკრედიტაციის სტანდარტების შეფასების
სახელმძღვანელო**

სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი

წინამდებარე სახელმძღვანელო მომზადებულია განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ განხორციელებული პროგრამის „ვისწავლოთ საქართველოში“ შემავალი ქვეპროგრამის „უმაღლესი განათლების ხარისხის განვითარებისა და ინტერნაციონალიზაციის“ ფარგლებში და დამტკიცებულია სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დირექტორის 2019 წლის 18 იანვრის №45136 ბრძანებით. სახელმძღვანელო განახლებულია 2022 წელს პროგრამული აკრედიტაციის კლასტერული აკრედიტაციის მოდელზე გადასვლასთან დაკავშირებით.

ამჟამად მიმდინარეობს სახელმძღვანელოს რევიზია ჰუმანიტარული მეცნიერებების საგანმანათლებლო პროგრამის კლასტერული აკრედიტაციის შედეგების ანალიზიდან გამომდინარე. ამავდროულად, მიმდინარეობს დოკუმენტის თარგმანის შესრულება ინგლისურ ენაზე.

The Guidebook is developed in the framework of the program “Study in Georgia”, under the sub-program Higher Education Quality Development and Internationalization, implemented by the National Center for Educational Quality Enhancement (NCEQE) and approved by the order of the Director of NCEQE, January 18, 2019 №45136. The guide has been updated to ensure a smooth transition to a cluster accreditation model for programme accreditation in 2022.

The Guidebook is being revised based on the analysis of the results of the cluster accreditation of the educational program in humanities. At the same time, the translation of the document into English is underway.

სარჩევი

შესავალი..... 4

1.1. პროგრამის მიზნები..... 5

1.2. პროგრამის სწავლის შედეგები 6

1.3 პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი 10

1.4 საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი 12

1.5 სასწავლო კურსი 20

II სტანდარტი - სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა 22

2.1. პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები 23

2.2 პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/სამემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარება 27

2.3 სწავლა-სწავლების მეთოდები..... 30

2.4 სტუდენტების შეფასება..... 32

III სტანდარტი - სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა 40

3.1. სტუდენტთა საკონსულტაციო და მხარდამჭერი სერვისები..... 40

3.2. მაგისტრანტთა და დოქტორანტთა ხელმძღვანელობა..... 40

4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა 41

4.1. ადამიანური რესურსი 41

4.2 მაგისტრანტისა და დოქტორანტის ხელმძღვანელის კვალიფიკაცია..... 44

4.3 აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარება..... 45

4.4 მატერიალური რესურსი 47

4.5 პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტი და პროგრამის ფინანსური მდგრადობა 49

5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები..... 49

5.1 შიდა ხარისხის შეფასება..... 50

5.2 გარე ხარისხის შეფასება..... 52

5.3. პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება..... 52

შესავალი

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის სახელმძღვანელოს მიზანია, დაეხმაროს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის ექსპერტებს და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს, უკეთ გაიგონ აკრედიტაციის სტანდარტების მოთხოვნები. აღნიშნული სახელმძღვანელო დაეხმარება როგორც აკადემიურ, ასევე ადმინისტრაციულ პერსონალს უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნის და/ან განვითარების პროცესში, აგრეთვე აკრედიტაციის ექსპერტებს, შეფასების ფარგლებსა და მიდგომების განსაზღვრაში. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ სახელმძღვანელოში მოცემული ინფორმაცია არ არის ყოვლისმომცველი და ატარებს სარეკომენდაციო ხასიათს.

განახლებული სახელმძღვანელო ასახავს იმ ძირითადი პრინციპებისა და მოთხოვნების შესახებ ინფორმაციას/განმარტებებს, რომელიც განხორციელდა კლასტერული აკრედიტაციის სისტემის მოდელთან დაკავშირებით დოკუმენტის განახლებისას.

ცენტრი გამოხატავს ღიაობას, მიიღოს დამატებითი მოსაზრებები პროცესში ჩართული დაინტერესებული მხარეებისგან სახელმძღვანელოს დახვეწისათვის.

აკრედიტაციის სტანდარტები ჰარმონიზებულია „უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტებთან და სახელმძღვანელო პრინციპებთან - ESG – 2015“. 2022 წელს განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, აკრედიტაციის ეროვნული სტანდარტები უფრო მეტად მოდის ჰარმონიზაციაში უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტებთან და სახელმძღვანელო პრინციპებთან, რადგან თავად კლასტერულ აკრედიტაციის სისტემაზე გადასვლა არის ეროვნულ დონეზე უმაღლესი განათლების სისტემის განაცხადი, უფრო მეტად დაიხვეწოს შიდა და გარე ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმები.

The goal of the Higher Education Programs Accreditation Guide is to help higher education institutions, also accreditation experts of higher education programs and other stakeholders, better understand accreditation standards requirements. This guide will assist both academic and administrative staff in creating and / or developing higher education programs, as well as accreditation experts in determining the scope and approaches of assessment. However, it should be noted that the information provided in this guide is not exhaustive and is of a recommendatory nature.

The updated guide reflects the information/definitions of the main principles and requirements that have been implemented when updating the document within amendments cluster accreditation system model.

The NCEQE is open to receive additional opinions from stakeholders involved in the process for developing the guidelines.

I სტანდარტი - საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა

1.1. პროგრამის მიზნები

პროგრამას უნდა ჰქონდეს ნათლად ჩამოყალიბებული მიზნები, რომლებშიც ასახული იქნება, თუ რა ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციების მქონე კურსდამთავრებულს მოამზადებს პროგრამა. პროგრამის მიზნები უნდა შეესაბამებოდეს უნივერსიტეტის მისიას, მიზნებსა და სტრატეგიულ გეგმას. მნიშვნელოვანია პროგრამის მიზნები ითვალისწინებდეს სწავლის სფეროს, სწავლების საფეხურისა და საგანმანათლებლო პროგრამის თავისებურებებს, ასევე, ადგილობრივი შრომის ბაზრის მოთხოვნებსა და საერთაშორისო ბაზრის ტენდენციებსა და საჭიროებებს; საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის სფეროს და/ან სწავლების საფეხურის თავისებურებიდან გამომდინარე, პროგრამის მიზანი უნდა ასახავდეს პროგრამის ინტერნაციონალიზაციის ძირითად საკითხებს.

საჭიროების შემთხვევაში, პროგრამის მიზნები უნდა ეხმიანებოდეს დარგობრივი მახასიათებლით განსაზღვრულ სფეროს აღწერის ზოგად კონცეფციას და ამავე დოკუმენტით განსაზღვრულ სწავლის შედეგებთან უნდა იყოს თავსებადი.

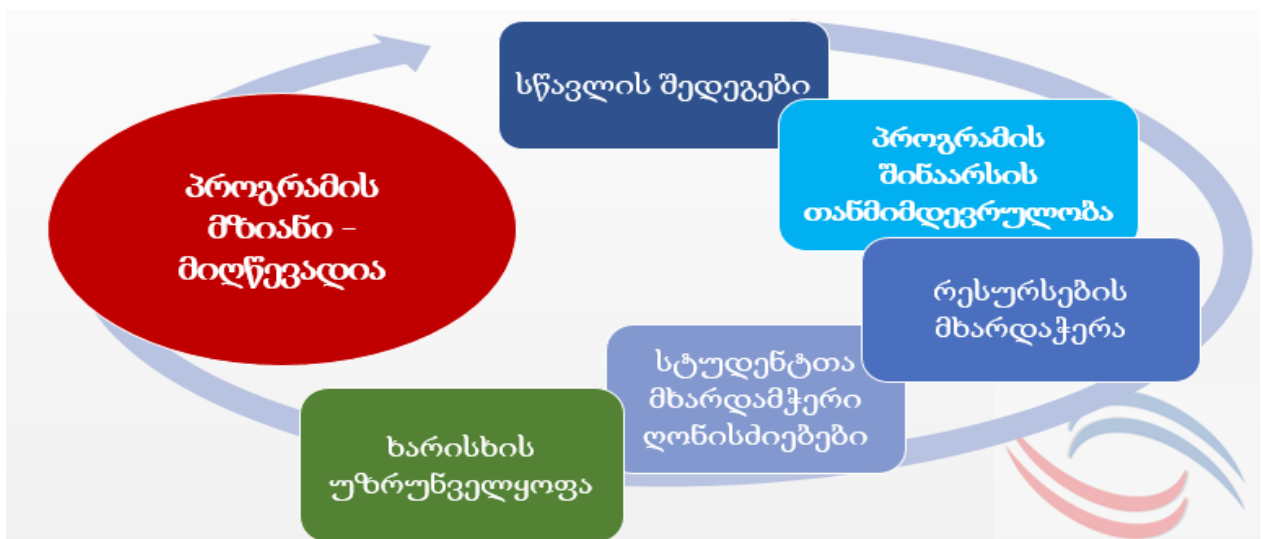
დასაწყისშივე გვინდა აღვნიშნოთ და შემდგომში ყველა სტანდარტისა და კომპონენტის შემთხვევაშიც განვაზოგადოთ აკრედიტაციის სტანდარტებისა და კომპონენტების ლოგიკურ კავშირებთან დაკავშირებით.

მიუხედავად იმისა, რომ გვაქვს 5 სხვადასხვა სტანდარტი და თვითოეული სტანდარტი მოიცავს ცალკეულ კომპონენტებს, ეს სტანდარტები და კომპონენტები არის ერთიანი სტრუქტურა და მათ შორის არსებობს გარკვეული ლოგიკური კავშირები. ანუ სტანდარტები და კომპონენტები ერთმანეთთან ბმაშია და ერთმანეთზე ახდენს გავლენას და თვითშეფასებაში/შეფასებებში რადიკალურად განსხვავებული სურათი ვერ გვექნება. ამიტომ, პროგრამაზე მომუშავე

აკადემიურმა ჯგუფმა, თუ შეფასების პროცესში ჩართულმა ექსპერტებმა, პროგრამის თვითშეფასება/შეფასება ლოგიკურ კავშირებთან ბმაში უნდა განიხილონ.

როგორ დავრწმუნდეთ იმაში, რომ კომპონენტის მოთხოვნების შესაბამისად, პროგრამის მიზნები არის მიღწევადი? აღნიშნული საკითხი მსჯელობის საგანია და ამაში დასარწმუნებლად კომპლექსური მიდგომების გატარებას მოითხოვს. იმისათვის, რომ მიზანი იყოს მიღწევადი/დასახული მიზნის მიღწევისათვის, თავად პროგრამის შინაარსი უნდა ეხმიანებოდეს პროგრამის მიზანს და კვალიფიკაციის ბუნებას, რაც თავის მხრივ, სწავლის შედეგების მიღწევის შესაძლებლობას უნდა ქმნიდეს. პროგრამა უნდა იყოს შესაბამისი რესურსებით (ეს იქნება აკადემიური, მატერიალური და ფინანსური) მხარდაჭერილი, სტუდენტთა საგანმანათლებლო საქმიანობა უნდა იყოს მხარდაჭერილი და მათი ეფექტური მომსახურება - წახალისებული, იმისათვის, რომ მათ შეძლონ პროგრამის პირობებში სწავლის შედეგების წარმატებით მიღწევა. პროგრამის განხორციელება პერიოდულად უნდა ფასდებოდეს და შედეგების ანალიზი გამოიყენებოდეს პროგრამის განვითარებისათვის.

1.2. პროგრამის სწავლის შედეგები

პროგრამას უნდა ჰქონდეს ნათლად ჩამოყალიბებული სწავლის შედეგები, რომლებიც შეესაბამება პროგრამის მიზნებს და და სწავლის სფეროს თავისებურებებს. პროგრამის სწავლის შედეგები უმაღლესი განათლების საფეხურის დონის შესაბამისად, ეროვნული კვალიფიკაციების ჩარჩოს დესკრიპტორებზე დაყრდნობით, უნდა აღწერდეს იმ ცოდნას, უნარებს, ან/და პასუხისმგებლობას და ავტონომიურობას, რომლებსაც სტუდენტი იძენს პროგრამის დასრულებისას.

კლასტერში დაჯგუფებული სხვადასხვა საფეხურის საგანმანათლებლო პროგრამების სწავლის შედეგები სირთულის, კომპლექსურობისა და სწავლის სფეროს შინაარსის თვალსაზრისით უნდა იყოს თანმიმდევრული და ვითარდებოდეს შესაბამისი საფეხურების გათვალისწინებით;

პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების ლოგიკური კავშირი შესაძლებელია გამოვსახოთ რუკაზე შემდეგი ცხრილის სახით:

ცხრილი პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების რუკა:

პროგრამის მიზნები	პროგრამის სწავლის შედეგი 1	პროგრამის სწავლის შედეგი 2	პროგრამის სწავლის შედეგი 3	პროგრამის სწავლის შედეგი 4	პროგრამის სწავლის შედეგი 5
ა	✓		✓		✓
ბ				✓	
გ	✓				
დ			✓		✓
ე	✓				✓

პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგი პროგრამის დასასრულს უნდა შეფასდეს, რაც საშუალებას მისცემს უსდ-ებს აჩვენონ, რომ საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულებისას სტუდენტებმა მიაღწიეს პროგრამის სწავლის შედეგებს. ეს უკანასკნელი კი იმის მაჩვენებელიც იქნება, რომ პროგრამის ფორმალურად ჩამოყალიბებული მიზნები რეალურად მიღწეულია, რადგან პროგრამის თითოეული მიზანი დაკავშირებულია პროგრამის სწავლის შედეგ(ებ)თან.

პროგრამის სწავლის შედეგების ჩამოყალიბება

პროგრამის სწავლის შედეგები უნდა შეესაბამებოდეს მისანიჭებელ კვალიფიკაციას და სწავლების საფეხურს. საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამის სწავლის შედეგები უნდა განსხვავდებოდეს სირთულის მიხედვით. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ პროგრამის სწავლის შედეგები ასახავდეს იმ ცოდნასა და უნარებს, რომლებიც პროგრამის კვალიფიკაციის მქონე პირს უნდა ჰქონდეს. იმ შემთხვევაში, თუ პროგრამა არის რეგულირებადი, მაშინ სწავლის შედეგების ჩამოყალიბებისას ასევე უნდა მოხდეს დარგობრივი მახასიათებლის გათვალისწინება. ამასთანავე, სწავლის შედეგები უნდა იყოს მიღწევადი, რეალისტური და გაზომვადი (რაც მათ შეფასებას გულისხმობს). სწავლის შედეგებში, სასურველია, ასახული იყოს ბაზრის მოთხოვნებიც, რომლებიც დაფუძნებული იქნება შრომის ბაზრისა და დამსაქმებელთა მოთხოვნების ანალიზზე.

იმასათვის, რომ სწავლის შედეგებში ასახული იყოს დარგის სპეციფიკა და შრომის ბაზრის მოთხოვნები, სწავლის შედეგების შედგენის პროცესში ჩართული უნდა იყვნენ აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, სტუდენტები და კურსდამთავრებულები, შესაბამისი სფეროს დამსაქმებლები და ა.შ. ასევე, კარგი იქნება მსოფლიოში არსებული საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებაც და მსგავსი პროგრამების/ანალოგების და/ან დარგობრივი მახასიათებლების

სწავლის შედეგების გადახედვა/გათვალისწინება¹. შრომის ბაზრისა და დამსაქმებელთა მოთხოვნების ანალიზი გულისხმობს იმის დადგენას, თუ აღნიშნულ დარგში რა საჭიროებებია, რა ცოდნა და უნარები სჭირდებათ დამსაქმებლებს. ანალიზის შედეგად კი შესაბამისი ცოდნა და უნარები სწავლის შედეგებში უნდა აისახოს. აღნიშნული ინფორმაცია უსდ-ებმა შეიძლება მოიპოვონ დამსაქმებელთა გამოკითხვით, ფოკუს-ჯგუფების ჩატარებით, არსებული მონაცემების გამოყენებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და ა.შ.

იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება, მათი ფორმულირებისას უსდ-ებმა მიზანშეწონილია იხელმძღვანელონ შემდეგი ფორმულირების/მიდგომებით: პროგრამის დასრულების შემდეგ სტუდენტები შეძლებენ + მოქმედების გამომხატველი ზმნა + რა ეცოდინებათ, რა უნარები ექნებათ, რა ემოციური ცვლილება მოხდება მათში.²

მაგ: პროგრამის დასრულების შემდეგ სტუდენტებს შეეძლებათ შეაფასონ მონეტარული პოლიტიკის გავლენა ეკონომიკაზე.

აქვე აღსანიშნავია, რომ პროგრამის სწავლის შედეგების რაოდენობა არ უნდა იყოს ძალიან ბევრი. ოქროს წესად მიიჩნევა ათამდე სწავლის შედეგის ჩამოყალიბება. სწავლის შედეგების ჩამოყალიბებისას, როგორც წესი, იყენებენ ბლუმის განახლებულ ტაქსონომიას. თუმცა სფეროს/პროგრამის სპეციფიკის მიხედვით, შესაძლებელია გამოყენებული იყოს სხვა ტაქსონომიაც, ბლუმის ტაქსონომია არის სარეკომენდაციო ხასიათის, და არა სავალდებულო. აღნიშნული ტაქსონომია მოიცავს ცოდნისა და ინტელექტუალური უნარების აქვს პროგრესულ დონეს. თითოეული დონისთვის კი განსაზღვრულია შესაბამისი ზმნები. აღნიშნული ზმნების გამოყენებით გამარტივდება სწავლის შედეგ(ებ)ის სირთულის განსაზღვრა და ასევე მათი შეფასება.

კურიკულუმის ანალიზი

მას შემდეგ, რაც განისაზღვრება პროგრამის სწავლის შედეგები, უნდა აიგოს კურიკულუმი (არსებული პროგრამის შემთხვევაში უნდა მოხდეს კურიკულუმის გადახედვა), რათა დავრწმუნდეთ, რომ სტუდენტებს აქვთ შესაძლებლობა მიაღწიონ შესაბამის სწავლის შედეგებს. ამისათვის საუკეთესო გზაა კურიკულუმის რუკის შედგენა. ეს უკანასკნელი ასახავს, თუ რომელი სასწავლო კურსებით, აქტივობებითა თუ კვლევითი კომპონენტებით ვითარდება სტუდენტებში პროგრამის სწავლის შედეგები.

პროგრამის სტრუქტურის შემუშავების თანმიდევრული გზა შესაძლებელია იყოს შემდეგი სახის:

¹ იხ. ცენტრის მიერ შემუშავებული დარგობრივი მახასიათებლები:

<https://eqe.ge/ka/page/static/946/umaghlesi-ganatilebis-kvalifikaciebis-ganvitareba>

ასევე აღსანიშნავია, რომ ცენტრი აგრძელებს მუშაობას დარგობრივი მახასიათებლების შემუშავებაზე, დაგეგმილი სამოქმედო გეგმის მიხედვით, ხდება შესაბამისი სფეროს კლასტერის პროგრამების დარგობრივი მახასიათებლების შემუშავება პროგრამების ხელახალი აკრედიტაციის ვადის გასვლამდე, რათა დაწესებულებებს ჰქონდეთ გონივრული ვადა პროგრამის/კლასტერის თვითშეფასებისთვის.

² სახელმძღვანელო პრინციპებისთვის იხ. კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული სისტემის სახელმძღვანელო ECTS, 3.3 საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგები

http://erasmusplus.org.ge/files/files/ECTS_Users'_Guide_ge.pdf

პირველ რიგში, ჩამოვყალიბოთ პროგრამის სწავლის შედეგები, ანუ ის სამიზნე ნიშნულები ცოდნისა და უნარების სახით, რომლებიც უნდა გამოუმუშავდეთ სტუდენტებს პროგრამის დასრულების შედეგად კვალიფიკაციის მინიჭებისათვის. შემდეგ გავაკეთოთ კურიკულუმის რუკა, და თვითოეულ სწავლის შედეგს დავუწეროთ ის სასწავლო/სამეცნიერო კვლევითი კომპონენტი/კომპონენტები, რომლებიც უნდა მივაწოდოთ საგანმანათლებლო პროცესში. ამასთან, ამ რუკის პირველადი სტრუქტურის შემუშავების შემდეგ, შესაძლებელია დავაკვირდეთ ჩვენ მიერ შედგენილი რუკის მიხედვით თვითოეული სწავლის შედეგის გამომუშავებისათვის რამდენი კომპონენტი (სასწავლო კურსი/საგანი, პრაქტიკული კომპონენტი, სამეცნიერო კვლევითი კომპონენტი და სხვა) იღებს მონაწილეობას. თუკი გადაკვეთაზე არცერი კომპონენტი არ დაფიქსირდა, ან ნაკლები დატვირთვა მოვიდა კომპონენტებზე, შესაძლებელია ვიფიქროთ, რომ კურიკულუმის რუკა, ანუ პროგრამის სტრუქტურა არის გადასახედი (უფრო მეტი დეტალი აღწერილია ქვემოთ).

კურიკულუმის რუკა შეიძლება გამოვსახოთ ქვემოთ მოცემული ცხრილის სახით.

სასწავლო კურსი	პროგრამის სწავლის შედეგი 1	პროგრამის სწავლის შედეგი 2	პროგრამის სწავლის შედეგი 3	პროგრამის სწავლის შედეგი 4	პროგრამის სწავლის შედეგი 5
ა	✓		✓		✓
ბ					✓
გ	✓				✓
დ			✓		✓
ე	✓				✓

(ასეთი სახით არსებული კურიკულუმის რუკა არის რეკომენდირებული სახით შეთავაზებული, სფეროს/პროგრამის სპეციფიკის მიხედვით შესაძლებელია განისაზღვროს კურიკულუმის რუკის სხვა ფორმა, მთავარია, რუკამ შეასრულოს თავისი დანიშნულება, რომ გაანალიზებული იქნეს პროგრამის სწავლის შედეგებისა და სრუქტურის ლოგიკური კავშირები).

თუმცა, რა თქმა უნდა, თითოეული სასწავლო კურსის სწავლის შედეგებში უნდა ჩანდეს ბმა პროგრამის სწავლის შედეგ(ებ)თან, თუკი ვამბობთ, რომ ესა თუ ის კურსი ავითარებს პროგრამის შესაბამის სწავლის შედეგს. შესაძლებელია ასევე, უბრალოდ აღნიშვნის ნაცვლად, ისიც მიეთითოს, თუ რა დონით ავითარებს ესა თუ ის სასწავლო კურსი პროგრამის სწავლის შედეგებს. მაგ.:

სასწავლო კურსი	პროგრამის სწავლის შედეგი 1	პროგრამის სწავლის შედეგი 2	პროგრამის სწავლის შედეგი 3	პროგრამის სწავლის შედეგი 4	პროგრამის სწავლის შედეგი 5
ა	1		1		1
ბ					
გ	2				2
დ			2		2
ე	3				3

1 - გაცნობა; 2 - გაღრმავება; 3 - განმტკიცება

კურიკულუმის რუკის ჩამოყალიბების შემდეგ უნდა მოხდეს მისი ანალიზი და იმის დადგენა, უზრუნველყოფს თუ არა კურიკულუმი პროგრამის სწავლის შედეგების განვითარებას სტუდენტებში. რუკაზე ყურადღება უნდა მივაქციოთ იმას, თუ რამდენი სასწავლო კურსი ავითარებს პროგრამის თითოეულ სწავლის შედეგს და დადგინდეს, რამდენად ადეკვატურია ეს რაოდენობა; ზედმეტად ბევრი სასწავლო კურსი ხომ არ ავითარებს ერთსა და იმავე სწავლის შედეგს ან პირიქით; ხომ არ გვაქვს ისეთი სავალდებულო სასწავლო კურსი პროგრამაში, რომელიც პროგრამის არც ერთ სწავლის შედეგს არ ავითარებს (მაგ., სასწავლო კურსი „ბ“); ხომ არ არის პროგრამაში ისეთი სწავლის შედეგი, რომელსაც არც ერთი სასწავლო კურსი ან/და სხვა აქტივობა არ ავითარებს (მაგ., პროგრამის სწავლის შედეგი 2). პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგი სამივე დონეზე უნდა განვითარდეს.

პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგისთვის უნდა დადგინდეს სამიზნე ნიშნული, რომელიც ასახავს მოლოდინს, თუ რა დონით მიაღწევენ სტუდენტები თითოეულ სწავლის შედეგს. მაგ., სტუდენტების 60% მიიღებს 15 დან 20 ქულამდე შეფასებას პროგრამის პირველ სწავლის შედეგში (იმ შემთავებაში, თუ ამ სწავლის შედეგს ვაფასებთ ესეს მეშვეობით, რომლის მაქსიმალური შეფასებაცაა 20 ქულა). იმისათვის, რომ დადგინდეს სამიზნე ნიშნულები, ჯერ მიზანშეწონილია განისაზღვროს, თუ როგორ შეფასდება სწავლის შედეგები.

1.3 პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი შესაძლებელია წარმოვიდგინოთ შემდეგი სახით:

- პროგრამის სწავლის შედეგების ჩამოყალიბება;
- კურიკულუმის ანალიზი, რათა დავრწმუნდეთ, რომ სტუდენტებს აქვთ შესაძლებლობა მიაღწიონ აღნიშნულ სწავლის შედეგებს;

- პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება;
- შეფასების შედეგების გამოყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

მას შემდეგ, რაც დავრწმუნდებით, რომ კურიკულუმი იმგვარად არის აგებული, უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას სტუდენტების მიერ, უნდა ჩამოყალიბდეს პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა. სწავლის შედეგების შეფასების გეგმაში უნდა აისახოს, თუ როგორ შეფასდება პროგრამის სწავლის შედეგები პროგრამის დასასრულს. მნიშვნელოვანია, რომ პროგრამის სწავლის შედეგები შეფასდეს იმ სასწავლო კურს(ებ)ში, რომლებშიც კურიკულუმის რუკის მიხედვით ხდება პროგრამის სწავლის შედეგ(ებ)ის განმტკიცება. შესაძლებელია ერთ სასწავლო კურსში პროგრამის რამდენიმე სწავლის შედეგი შევაფასოთ. ასევე, თუ სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამები ფასდება, კარგი პრაქტიკაა, რომ პროგრამის სწავლის შედეგები შეფასდეს სამაგისტრო და სადისერტაციო ნაშრომებში. საბაკალავრო პროგრამის შემთხვევაში ხშირად იყენებენ რეპეტიტორიუმებს (capstone course) პროგრამის სწავლის შედეგების შესაფასებლად. ასევე უნდა განისაზღვროს სწავლის შედეგების შეფასების პერიოდულობა. იმ შემთხვევაში, თუ პროგრამაში ჩართულ სტუდენტთა რიცხვი ძალიან დიდია, შეიძლება შეფასდეს მათი ნაწილი შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით. მნიშვნელოვანია, რომ განხორციელებული შეფასება იყოს ვალიდური, სანდო და გამჭვირვალე.

პროგრამის სწავლის შედეგები შესაძლებელია შეფასდეს როგორც პირდაპირი, ასევე არაპირდაპირი მეთოდების გამოყენებით. პირდაპირი შეფასების მეთოდი ის, რომლის მეშვეობითაც მოწმდება, მიაღწია თუ არა სტუდენტმა პროგრამის სწავლის შედეგს სტუდენტის მიერ შესრულებული დავალების მეშვეობით. ეს შეიძლება იყოს ტესტი, გამოცდა, ესე, პორტფოლიო, სიმულაცია, სალიცენზიო გამოცდა, სავლე გამოცდილებისას ზედამხედველის მიერ სტუდენტის შეფასება და ა.შ. რაც შეეხება შეფასების არაპირდაპირ მეთოდს, ეს არის სტუდენტის მიერ თვითშეფასება, დამსაქმებლის მიერ სტუდენტის შეფასება და ა.შ. თუმცა მნიშვნელოვანია, რომ აღნიშნული შეფასება არ აგვერიოს სტუდენტის მიერ კურსის შეფასებასა ან კმაყოფილების კვლევის შედეგებში. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მიზნით, შეიძლება მომზადდეს კითხვარი, რომელშიც ჩამოთვლილი იქნება პროგრამის სწავლის შედეგები და სტუდენტები აღნიშნავენ თავიანთ მოსაზრებას, თუ რა დონეზე მიაღწიეს ამა თუ იმ სწავლის შედეგს. იმავე კითხვარის გაგზავნა შეიძლება დამსაქმებლებთანაც.

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი აღწერილი უნდა იყოს სწავლის შედეგების შეფასების გეგმაში, რომელშიც უნდა ჩანდეს, თუ რომელი დავალებით, როდის, ვის მიერ, სტუდენტთა რა რაოდენობაზე შეფასდება პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგი. იმ შემთხვევაში, თუ გამოიყენება რუბრიკა/რუბრიკები დავალების შესაფასებლად (რაც საუკეთესო პრაქტიკაა და მიჩნეული), ისიც თან უნდა ერთვოდეს შეფასების გეგმას.

აქვე აღსანიშნავია, რომ სასწავლო კურსში მიღებული საბოლოო შეფასება ვერ ჩაითვლება პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებად, რადგან სასწავლო კურსის ქულა მოიცავს და აფასებს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღმა ბევრ სხვა უნარსა და ცოდნასაც. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებისას უნდა გამოიყენებოდეს იმ კონკრეტული დავალების შედეგი, რომელიც უშუალოდ ზომავს აღნიშნულ სწავლის შედეგს.

შეფასების შედეგების გამოყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების ყველაზე მნიშვნელოვანია მეოთხე ეტაპი, როდესაც მიღებული შედეგები გაანალიზდება და ამის საფუძველზე პროგრამა უმჯობესდება. ამ ეტაპზე ხდება შედეგების სამიზნე ნიშნულებთან დადარება და იმის ანალიზი, თუ რამდენად მიაღწიეს სტუდენტებმა სწავლის შედეგებს იმ დონით, როგორც ვვარაუდობდით. ასევე ხდება განსაზღვრა, ხომ არ არის ერთი ან მეტი სწავლის შედეგი, რომლებსაც სტუდენტების უმრავლესობა სუსტად, ან ვერ აღწევს. ასეთის არსებობის შემთხვევაში ხდება კურიკულუმის რუკასთან მიბრუნება და იმ სასწავლო კურსების გადახედვა, რომელებიც ავითარებენ აღნიშნულ სწავლის შედეგ(ებ)ს. მნიშვნელოვანია აგრეთვე სტუდენტებთან უკუკავშირი, თუ როგორ მიაღწიეს მათ პროგრამის სწავლის შედეგებს, რა ძლიერი და სუსტი მხარეები აქვთ. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებაში ასევე უნდა იყოს უზრუნველყოფილი გარე დაინტერესებული მხარეების (დამსაქმებელი, კურსდამთავრებულები, პროფესიული ასოციაციები და სხვა) ჩართულობა.

თუმცა, სტუდენტის შეფასებისგან განსხვავებით, პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პირველადი დანიშნულებაა პროგრამის შეფასება და მისი გაუმჯობესება. შეფასების შედეგად შეიძლება განხორციელდეს ცვლილებები სასწავლო კურს(ებ)ის შინაარსში, მის წინაპირობებში, სასწავლო კურსების თანმიმდევრობაში, შეიძლება დაემატოს ან ამოიღოს სასწავლო კურს(ებ)ი, ცვლილებები შევიდეს სტუდენტთა საკონსულტაციო სერვისებში, პროგრამის სწავლის შედეგებში, შეფასების მექანიზმსა და ა.შ.

მეოთხე ეტაპზე განხორციელებული ანალიზი და ანალიზის შედეგად მიღებული ცვლილებები აისახება პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების ანგარიშში.

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება მოითხოვს პროგრამის ხელმძღვანელ(ებ)ის, აკადემიური, მოწვეული პერსონალის, ადმინისტრაციული პერსონალის მჭიდრო თანამშრომლობასა და ჩართულობას. შეფასება განსხვავებული იქნება დარგების მიხედვით და იმისათვის, რომ შეიქმნას კურიკულუმის რუკა, განისაზღვროს პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა და გაანალიზდეს შეფასების შედეგები, უშუალოდ პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური პერსონალის ჩართულობაა აუცილებელი. შესაბამისად, უსდ-ში შექმნილი უნდა იყოს შესაბამისი პირობები ყოველივე ამის უზრუნველსაყოფად.

უსდ - მ უნდა უზრუნველყოს პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების ანალიზის გაცნობა დაინტერესებული პირებისთვის.

1.4 საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი

საგანმანათლებლო დაწესებულებას, მოქმედი კანონმდებლობის გათვალისწინებით, ჩამოყალიბებული უნდა ჰქონდეს საგანმანათლებლო პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების მეთოდოლოგია, რომელსაც დაეყრდნობა საგანმანათლებლო დაწესებულებაში

მოქმედი პროგრამების განხორციელებისას და ინიცირებული პროგრამის შემუშავებისას, მათ შორის, პროგრამის შინაარსის განსაზღვრისას.

ზემოთ აღნიშული მეთოდოლოგია უნდა აღწერდეს:

- ვის მიერ და რა პროცედურების დაცვით მოხდა პროგრამის ინიცირება;
- მონაცემთა შეგროვების რომელი მეთოდები იქნა გამოყენებული პროგრამის განვითარებისა თუ შემუშავებისათვის (მაგ., შრომის ბაზრის კვლევა, დაინტერესებული მხარეების - სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, პროგრამის განხორციელებაში ჩართული პირების გამოკითხვის შედეგები და სხვ.);
- როგორ არის განაწილებული ფუნქცია-მოვალეობები პროგრამის შემუშავების პროცესში ჩართულ მხარეებს შორის;
- რა ეტაპებით და რა თანმიმდევრობით ხორციელდება პროგრამის შემუშავება. წინასწარ განსაზღვრული უნდა იყოს ასევე თითოეულ ეტაპზე განსახორციელებელი აქტივობების ინსტრუქციები და სხვა.

პროგრამის შემუშავების პროცესს ორგანიზებას უწევს/უწევს პროგრამის ხელმძღვანელი/ ხელმძღვანელები. პროგრამის ხელმძღვანელი უზრუნველყოფს პროგრამის დაგეგმვისა და შემუშავების პროცესში დაინტერესებული მხარეების მაქსიმალურ ჩართულობას სხვადასხვა ფორმით. პროგრამის ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს ახალი პროგრამის შემუშავების ინიციატორიც.

პროგრამის სტრუქტურის გაანალიზებისას, მნიშვნელოვანია დავაკვირდეთ, რომ პროგრამის ძირითადი სწავლის სფეროს კონცენტრაციის/მოდულის (არსებობის შემთხვევაში) სწავლის შედეგები შეესაბამებოდეს პროგრამის სწავლის შედეგებს.

პროგრამის სტრუქტურა უნდა იყოს თანმიმდევრული; პროგრამაში შემავალი სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტები (მათ შორის, თითოეული სასწავლო კურსი/საგანი) უნდა იყოს ლოგიკურად დალაგებული და შინაარსობრივად ვითარდებოდეს; შემდგომ კომპონენტზე დაშვების წინაპირობები კი უნდა იყოს ადეკვატური;

მნიშვნელოვანი ინდიკატორია პროგრამის შემუშავების/შეფასებისათვის პროგრამის სტრუქტურის თანმიმდევრულობაზე დაკვირვება და დაწმუნება. პროგრამა თანმიმდევრულად უნდა ვითარდებოდეს და რა მიზანიც აქვს დასახული ამ მიზანს უნდა აღწევდეს. გავრცელებული პრაქტიკებია, როდესაც პროგრამის თანმიმდევრულობას აღიწერება საგნების დაშვების წინაპირობებთან კავშირში. ესევე მნიშვნელოვანია, თუმცა პროგრამის თანმიმდევრულობის აღქმას და შესაბამისად შეფასებას, უფრო მასშტაბურად შესაძლებელია შევხედოთ. თუ როგორ ვითარდება პროგრამა. მაგალითად, პროგრამის მიზნის შესაბამისად თუკი არის გაჟღერებული კარგი პრაქტიკული უნარებით აღჭურვილი პირის მომზადება, შესაბამისად, პროგრამა უნდა იყოს ამ უნარების გამომუშავებაზე ხაზგასმით ორიენტირებული და შესაბამისი დოზით უნდა იყოს წარმოდგენილი პრაქტიკული კომპონენტი, როგორც ჩაშენებული პრაქტიკის სახით, ასევე სავლელე პრაქტიკაც შესაძლებელია იყოს შეთავაზებული საფეხურის დონის შესაბამისად. ამიტომ, პროგრამის თანმიმდევრულობის შეფასება კომპლექსურად შესაძლებელია მიმოვიხილოთ და გავსაზღვროთ, თუ როგორ ვითარდება პროგრამა მიზიდან დაწყებული სწავლის შედეგების

მიღწევისათვის.

პროგრამის წარმატებული ფუნქციონირებით დაინტერესებულნი არიან პროგრამის სტუდენტები და კურსდამთავრებულები (აკრედიტებული პროგრამის რეაკრედიტაციის შემთხვევაში), პროგრამაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულები და მათი წარმომადგენლები, პოტენციური დამსაქმებლები, სფეროში მოღვაწე ექსპერტები, პრაქტიკოსი სპეციალისტები, პარტნიორი ორგანიზაციები და სხვ. აღნიშნული მხარეების ჩართულობა უშუალო გავლენას უნდა ახდენდეს პროგრამის შინაარსზე.

საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი უნდა შეესაბამებოდეს სწავლის სფეროს კლასიფიკატორის დეტალური სფეროს აღმწერს. შესაბამისად, დეტალური სფეროს ფარგლებს მიხედვით კლასტერში დაჯგუფებული საგანმანათლებლო პროგრამებისთვის შესაძლებელია წარმოვიდგინოთ, რომ მათი შინაარსის ნაწილი (დაახლოებით ნახევარი), ეხმიანება დეტალური სფეროს აღმწერს საფეხურის დონის შესაბამისად, ხოლო დანარჩენი ნაწილი ეხმიანება, პროგრამის სფეროს და კვალიფიკაციის თავისებურებებს, პროგრამის ინდივიდუალური მახასიათებელია და მხარს უჭერს პროგრამის კონკურენტუნარიან სწავლის შედეგებზე გასვლას.

საკითხის უფრო დეტალურად აღწერისათვის, პროგრამის შინაარსი პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევის ერთ-ერთი მთავარი განმსაზღვრელი ფაქტორია, რომელიც უნდა ეყრდნობოდეს შემდეგ მონაცემებს:

- ეროვნულ საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისი საფეხურის კვალიფიკაციათა აღმწერს;
- შესაბამის დარგობრივ მახასიათებელს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- შრომის ბაზრის კვლევის შედეგებს;
- სტუდენტებთან, კურსდამთავრებულებთან, პოტენციურ დამსაქმებლებთან, სფეროში მომუშავე ექსპერტებთან და პრაქტიკოსებთან ჩატარებულ კვლევის შედეგებს;
- სამაგიდე კვლევის შედეგებს დარგში თანამედროვე მიღწევებისა და საუკეთესო გამოცდილების გაზიარების მიზნით და სხვ.

პროგრამის შინაარსში შეტანილი ყველა ცვლილება თუ ახალი პროგრამის ინიცირება დასაბუთებულად უნდა იყოს ზემოთ ჩამოთვლილი ან სხვა მეთოდებით მოპოვებული ემპირიული მონაცემებით.

პროგრამის მინიმალური მოცულობა განისაზღვრება ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისი საფეხურის აღმწერის შესატყვისად. პროგრამის სპეციფიკის გათვალისწინებით, უნივერსიტეტი უფლებამოსილია, პროგრამის მოცულობად განსაზღვროს ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისი საფეხურის აღმწერის მინიმალურ მოცულობაზე მეტი. პროგრამის შინაარსის ჩამოყალიბებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა. ეს იმას ნიშნავს, რომ პროგრამის შინაარსი უნდა მოიცავდეს ისეთ საკითხებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს წინასწარ მოთხოვნილი ცოდნის გაღრმავებას, ახალი ცოდნითა და უნარებით შევსებას და არა მის გამეორებას.

პროგრამის შინაარსი და სტრუქტურა მიმართული უნდა იყოს პროგრამის სწავლის შედეგების

მიღწევისკენ. პროგრამის შინაარსის სწავლის შედეგებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად პროგრამას უნდა ახლდეს სწავლის შედეგების რუკა, რომელშიც დეტალურად იქნება აღწერილი, რომელი კურსი ან/და პროგრამაში შემავალი სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტი სწავლის რომელ შედეგზე გადის. სწავლის შედეგების რუკა, ერთი მხრივ, ეხმარება პროგრამის შემმუშავებელ ჯგუფს პროგრამის შინაარსის ჩამოყალიბებაში და, მეორე მხრივ, ის არის საუკეთესო საშუალება, რათა დავინახოთ, რამდენად არის პროგრამის შინაარსით სწავლის ყველა შედეგი დაფარული.

მაგალითი

ნიმუშად წარმოგიდგენთ მასწავლებლის მომზადების ინტეგრირებული პროგრამიდან კვლევის ბლოკის/კომპონენტის სწავლის შედეგების რუკას. აქვე აღსანიშნავია, რომ ბლოკის/კომპონენტის სწავლის შედეგები უკავშირდება პროგრამის ერთ ან რამდენიმე სწავლის შედეგს. მაგალითად, პროგრამის ერთი ფართო სწავლის შედეგი შეიძლება იყოფოდეს რამდენიმე ვიწრო სწავლის შედეგად.

	სწავლის შედეგი	შესავალი განათლების კვლევებში	კვლევა თვისებრივი მეთოდებით	კვლევა რაოდენობრივი მეთოდებით	პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევა	სამაგისტრო ნაშრომი
1	იცნობს განათლების მეცნიერებებში თანამედროვე ტენდენციებსა და სამეცნიერო დისკუსიებში არსებულ პოზიციებს;	X				
2	შეუძლია განათლების მეცნიერებაში არსებული ტენდენციებისა და სამეცნიერო დისკუსიების ანალიზი და კრიტიკული შეფასება;	X				X
3	იცის განათლების მეცნიერებაში კვლევის უახლესი მეთოდები;		X	X	X	

4	საკვლევი საკითხის სპეციფიკიდან გამომდინარე, შეუძლია შესაბამისი კვლევის მეთოდის შერჩევა, რელევანტური ინსტრუმენტის შექმნა / მოძიება/ადაპტირება, საველე სამუშაოების განხორციელება, შედეგების ანალიზი და რეკომენდაციების შემუშავება;		X	X	X	X
5	იცის პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის დაგეგმვის, წარმართვისა და ანალიზის ძირითადი მიდგომები და აცნობიერებს კვლევის შედეგების გამოყენების აუცილებლობას საკუთარი პროფესიული განვითარებისა და სწავლა-სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებაში;				X	X

6	პედაგოგიური პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე შეუძლია საკვლევი საკითხის იდენტიფიცირება, პრაქტიკის კვლევის დაგეგმვა, განხორციელება, ინტერვენციების ეფექტიანობის შეფასება და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავება;				X	X
7	შეუძლია ნაშრომის გაფორმება აკადემიური და ეთიკური სტანდარტების დაცვით.					X

პროგრამაში შემავალ სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტებზე, მათ შორის, თითოეულ სასწავლო კურსზე დაშვება უნდა ხორციელდებოდეს წინასწარ განსაზღვრული ადეკვატური წინაპირობით/წინაპირობებით. ასეთი მიდგომით უზრუნველყოფთ ცოდნის თანმიმდევრულ აკუმულირებას და მის გრადაციას ზოგადიდან კონკრეტულამდე/ მარტივიდან რთულამდე/საბაზოდან ფართომდე.

მაგალითი

განათლების ადმინისტრირების სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებისთვის კვლევით კომპონენტზე დაშვების წინაპირობაა პროფესიულ ბლოკში შემავალი ყველა სავალდებულო კურსის გავლა. აღნიშნული კურსების გავლა დაეხმარება სტუდენტს საკვლევი ინტერესების იდენტიფიცირებასა და საკვლევი საკითხის ჩამოყალიბებაში.

სამაგისტრო ნაშრომის არჩევამდე სტუდენტს გავლილი უნდა ჰქონდეს კვლევის კომპონენტში შემავალი კურსები შემდეგი თანმიმდევრობით და წინაპირობების დაცვით:

N	კურსის დასახელება	კრედიტი	წინაპირობა	სემესტრი
კვლევის ბლოკი				
<i>აღნიშნულ ბლოკში შემავალი კურსების გავლამდე სტუდენტს გავლილი უნდა ჰქონდეს პროფესიული ბლოკის ყველა სავალდებულო კურსი (18 კრედიტი)</i>				

შესავალი კურსი განათლების კვლევებში	6	1. ადმინისტრაციული ეთიკა და ორგანიზაციული ლიდერობა; 2. მასწავლებლების პროფესიული განვითარების პოლიტიკა საერთაშორისო გამოცდილების ჭრილში; 3. ფინანსები და სამართალი განათლების სფეროში.	მე-2 სემესტრი
სტატისტიკა	3	1. შესავალი კურსი განათლების კვლევებში;	მე-3 სემესტრი
კვლევის რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდები	6	1. შესავალი კურსი განათლების კვლევებში; 2. სტატისტიკა;	მე-3 სემესტრი
სამაგისტრო ნაშრომი	30	1. შესავალი კურსი განათლების კვლევებში; 3. სტატისტიკა; 4. კვლევის რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდები.	მე-4 სემესტრი

პროგრამაში შემავალი კომპონენტების, კომპონენტების ფარგლებში შეთავაზებული კურსების მოცულობა წარმოდგენილი უნდა იყოს ევროპული კრედიტების ტრანსფერის სისტემის შესაბამისად, რომლის მიხედვით, 1 კრედიტი ტოლია 25 - 30 საათისა. კურსისთვის გათვალისწინებული კრედიტების მოცულობა კურსის ფარგლებში დაგეგმილი თემების, შესასრულებელი თეორიული, პრაქტიკული თუ კვლევითი დავალებების ადეკვატური უნდა იყოს. კურსის/კომპონენტის შინაარსის სპეციფიკა, აღნიშნული მახასიათებლის მიხედვით, გათვალისწინებული უნდა იყოს ასევე საკონტაქტო და არასაკონტაქტო საათების განსაზღვრისას. პროგრამის შინაარსის განმსაზღვრელი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია სავალდებულო და დამხმარე სასწავლო ლიტერატურა. პროგრამაზე სწავლის პერიოდში სტუდენტს უნდა

მიეცეს საშუალება, გაეცნოს დარგის უახლეს მიღწევებსა და კვლევის შედეგებს. პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებული საკითხავი მასალა პროგრამის განხორციელების განმავლობაში მუდმივად უნდა გადაიხედოს და, საჭიროების შემთხვევაში, განახლდეს ან/და მოხდეს მისი სრულყოფა.

არა მხოლოდ სასწავლო ლიტერატურა, არამედ პროგრამის შინაარსის, სტრუქტურის თანმიმდევრულობა, სასწავლო გეგმა თუ პროგრამის შემადგენელი სხვა კომპონენტი უნდა ეფუძნებოდეს დარგში წარმატებულ გამოცდილებებს. აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად რეკომენდებულია, პროგრამის შინაარსის განსაზღვრას წინ უძღოდეს სამაგიდო კვლევა, რომლის ფარგლებშიც გაანალიზებული იქნება ადგილობრივ ან/და საერთაშორისო დონეზე ანალოგიური ან/და მომიჯნავე პროგრამების შინაარსი და მისი განხორციელების მოდელები.

საბაკალავრო საფეხურზე, საგანმანათლებლო პროგრამის მიზნებიდან გამომდინარე, პროგრამა უნდა მოიცავდეს თავისუფალი კომპონენტის ფარგლებში არჩევითობას. აღნიშნული კომპონენტის შეთავაზების მიზანია, სტუდენტებს მიეცეთ სავალდებულო კურსების ფარგლებში მიღებული ცოდნის გაღრმავების ან, საკუთარი სასწავლო ინტერესებიდან გამომდინარე, საფეხურის შესაბამისი კურსების არჩევის შესაძლებლობა. ამით უზრუნველყოფილი იქნება სტუდენტის მიერ ცოდნის ათვისების ინტერესის დაკმაყოფილება მისი დამატებითი ინტერესების სფეროში და ფართო ცოდნისა და ინტერესის მქონე პიროვნების ჩამოყალიბება. მიზანშეწონილია სტუდენტებს მივაწოდოთ ისეთი არჩევითი კურსები, რომლებიც უზრუნველყოფენ სტუდენტის სამეწარმეო უნარების ჩამოყალიბებას და დემოკრატიული საზოგადებოების მოწყობის ძირითადი პრინციპების ცოდნის გადაცემას.

მნიშვნელოვანია პროგრამის მიერ პროგრამის სწავლის სფეროსა და საფეხურის თავისებურებებიდან გამომდინარე ინტერნაციონალიზაციის ძირითადი საკითხების გათვალისწინება; პროგრამის ინტერნაციონალიზაციის მიზანია პროგრამაში ჩართული პერსონალის პროფესიული განვითარება და პროგრამის სტუდენტების ცოდნის დახვეწა და გაღრმავება და თვალსაწიერის გაფართოვება.

პროგრამის ინტერნაციონალიზაციის მიზნით გათვალისწინებული აქტივობები და კომპონენტები შესაძლებელია იყოს, მაგალითად: უცხოენოვანი ლიტერატურის, სამეცნიერო სტატიების გამოყენება, უცხო ენაზე დარგობრივი საგნების არსებობა, პროგრამის სტრუქტურისა და შინაარსის შედარება საზღვარგარეთ არსებულ ანალოგიურ პროგრამებთან, პროგრამის განხორციელებისა და განვითარების პროცესებში უცხოელი პროფესორების ჩართულობა და სხვა, გაცვლითი, ერთობლივი პროგრამები საერთაშორისო პარტნიორ უნივერსიტეტ(ებ)თან და სხვა.

მნიშვნელოვანია აღვნიშნოთ, რომ პროგრამის შესახებ ყველა ინფორმაცია ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნებისმიერი დაინტერესებული მხარისთვის. ამისათვის შეიძლება გამოვიყენოთ უნივერსიტეტის ვებგვერდი, სასწავლო პროცესის მართვის ელექტრონული სისტემები/პლატფორმები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), უნივერსიტეტის გვერდი სოციალურ ქსელებში. პროგრამის შესახებ ინფორმაციის გასავრცელებლად შესაძლებელია ასევე მოეწყოს სხვადასხვა საინფორმაციო თუ საორიენტაციო შეხვედრები როგორც აბიტურიენტებთან, ასევე

ახლადჩარიცხულ სტუდენტებთან, გავრცელდეს საინფორმაციო ბუკლეტები და ა.შ.

1.5 სასწავლო კურსი

კომპონენტის ფარგლებში არსებული მოთხოვნების შესაბამისად, სასწავლო კურსის/საგნის შინაარსი და კრედიტების რაოდენობა უნდა უზრუნველყოფდეს ამ კურსით/საგნით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევას. ძირითადი სფეროს სასწავლო კურსის/საგნის შინაარსი და სწავლის შედეგების ერთობლიობა უნდა უზრუნველყოფდეს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას. აქედან გამომდინარე, პროგრამის სწავლის შედეგებზე დაყრდნობით, ხდება სასწავლო კურსების იდენტიფიცირება, რომელთა სწავლის შედეგების ერთობლიობა ფარავს პროგრამის სწავლის შედეგებს, ხოლო კურსის შინაარსი - ამავე კურსის სწავლის შედეგებს.

სასწავლო კურსის პროგრამის სწავლის შედეგებთან შესაბამისობის დასადგენად შეგვიძლია გამოვიყენოთ სწავლის შედეგების რუკა, რომელშიც დეტალურად იქნება აღწერილი პროგრამის რომელი სწავლის შედეგი მიიღწევა ამა თუ იმ კურსით (სწავლის შედეგების რუკის ნიმუში იხილეთ ზემოთ).

სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების უმაღლესი განათლების განსაზღვრულ საფეხურთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად გასათვალისწინებელია ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისი საფეხურის კვალიფიკაციათა აღმწერი, ხოლო რეგულირებადი პროფესიების შემთხვევაში, დამატებით შესაბამისი დარგობრივი მახასიათებლით განსაზღვრული კომპეტენციებიც.

თითოეული სასწავლო კურსის მოცულობა განსაზღვრული უნდა იყოს კრედიტებში. სასწავლო კურსის დაგეგმვისას და მისთვის კრედიტების მინიჭებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს როგორც საკონტაქტო, ასევე არასაკონტაქტო - დამოუკიდებელი მუშაობის საათები, რომელთა მოცულობა და მათ შორის თანაფარდობა უნდა იყოს სტუდენტის სასწავლო დატვირთვის, კურსის ფარგლებში შესასრულებელი დავალებების მოცულობისა და სირთულის, კურსის ფარგლებში გამოსაყენებელ სწავლა-სწავლების მეთოდების რელევანტური.

მნიშვნელოვანია, რომ კურსით განსაზღვრული ყველა სწავლის შედეგი იყოს გაზომვადი, რაც გულისხმობს იმას, რომ ყველა სწავლის შედეგი უნდა ფასდებოდეს. სასწავლო კურსით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევის შეფასების უზრუნველსაყოფად კურსის სილაბუსში განსაზღვრული უნდა იყოს სტუდენტთა ცოდნის შეფასების შესაბამისი კომპონენტები და კრიტერიუმები, რომლებიც დეტალურად უნდა იყოს აღწერილი შეფასების რუბრიკაში.

სასწავლო კურსის სილაბუსში მითითებული უნდა იყოს სავალდებულო და დამატებითი სასწავლო მასალა. სასწავლო მასალა შეიძლება იყოს სახელმძღვანელო, მონოგრაფია, სტატია, გზამკვლევი, ავთენტური წყაროები, სამეცნიერო პერიოდული გამოცემები, უახლეს და მრავალფეროვან ლიტერატურაზე დაყრდნობით ლექტორის მიერ მომზადებული საკითხავი მასალა და სხვ. იმ შემთხვევაში, თუ სავალდებულო მასალად მითითებულია ლიტერატურა, რომელიც მხოლოდ რომელიმე უცხო ენაზეა ხელმისაწვდომი, მაშინ კურსზე დაშვების წინაპირობად განსაზღვრული უნდა იყოს შესაბამისი უცხო ენის ფლობა სასწავლო მასალის დაძლევისთვის საჭირო დონეზე. ასეთ შემთხვევაში, უცხო ენის ფლობა უნდა წარმოადგენდეს

ასევე პროგრამაზე დაშვების წინაპირობას.

სადოქტორო საფეხურის შემთხვევაში, რეკომენდებულია, ძირითადი აქცენტი გაკეთდეს სასწავლო კურსებში სასწავლო მასალად მონოგრაფიების, სამეცნიერო სტატიების, ავთენტური წყაროებისა და არა გზამკვლელებისა და სახელმძღვანელოების გამოყენებაზე. ასეთი მიდგომით უზრუნველყოფილი იქნება, უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნიდან გამომდინარე, ახალი იდეების ან პროცესების განვითარების მზაობა სწავლისა და საქმიანობის, მათ შორის, კვლევის პროცესში.

სასწავლო კურსის მაგალითი

კურსი შეთავაზებულია დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის მომზადების პროგრამის ფარგლებში. პროგრამის მიზანია, მოამზადოს დაწყებითი საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ბუნებისმეტყველებისა და საზოგადოებრივი მეცნიერებების მასწავლებელი, რომელსაც აქვს წარმატებული პროფესიული საქმიანობისათვის შესაბამისი თეორიული ცოდნა, პრაქტიკული უნარ-ჩვევები და ღირებულებები და შეუძლია უპასუხოს მასწავლებლისადმი წაყენებულ თანამედროვე მოთხოვნებს.

სასწავლო კურსის დასახელება: სწავლისა და სწავლების თანამედროვე მიდგომები

კურსის მოცულობა: 6 კრედიტი (სულ 150 საათი)

შენიშვნა: კურსი ითვალისწინებს პრაქტიკული დავალებების შერულებას სკოლაში 2 კრედიტის (50 საათი) მოცულობით.

საათების განაწილება: საკონტაქტო საათები - 32 საათი/არასაკონტაქტო 118 საათი

კურსის მიზანი: კურსის გავლის შედეგად სტუდენტები შეძლებენ სასწავლო პროცესის გრძელვადიანი და მოკლევადიანი მიზნების განსაზღვრასა და მიზნების შესაბამისად დაგეგმვას, ყველა კომპონენტისა და მათ შორის კავშირების გათვალისწინებით;

სწავლის შედეგები: კურსის გავლის შემდეგ სტუდენტი ფლობს შემდეგ ზოგად და პროფესიულ კომპეტენციებს:

- შეუძლია სასწავლო პროცესის დაგეგმვა ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების, ეროვნული სასწავლო გეგმის, სკოლის პრიორიტეტებისა და მოსწავლეთა საჭიროებების გათვალისწინებით;
- შეუძლია გაკვეთილის დაგეგმვა ყველა კომპონენტისა და მათ შორის კავშირების გათვალისწინებით;
- სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას ითვალისწინებს განათლების მიზნების ტაქსონომიასა და გარდნერის მრავალმხრივი ინტელექტის თეორიას;
- შეუძლია სასწავლო მიზნის, აქტივობისა და სტრატეგიის შესაბამისი სწავლების ფორმის შერჩევა;
- იცნობს სწავლისა და სწავლების ეფექტიან სტრატეგიებს, აცნობიერებს მათი გამოყენების აუცილებლობას თითოეული მოსწავლის ეფექტიანი სწავლისა და წინსვლისათვის და შეუძლია ამ სტრატეგიების ადეკვატურად გამოყენება სასწავლო პროცესში;
- საგაკვეთილო პროცესზე დაკვირვებით შეუძლია მისი ანალიზი, შეფასება და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავება;

- აცნობიერებს მიღებული ცოდნის აუცილებლობას მასწავლებლის პროფესიაში შესასვლელად.

შეფასების წესი: სტუდენტი შეფასდება მთელი სემესტრის განმავლობაში მიღებული შედეგების და საგნის ცოდნის ჩვენების მიხედვით, რაც გამოხატული იქნება შეფასების შემდგომი კომპონენტებით:

- **აქტიურობა - 10 ქულა**
სტუდენტს მოეთხოვება სემინარებზე აქტიური მონაწილეობის მიღება. შეფასებული იქნება საშინაო დავალებები და სემინარებზე შესრულებული ინდივიდუალური თუ ჯგუფური სამუშაოები, შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების, არგუმენტირებულად მსჯელობის უნარი. ასევე დიდი ყურადღება მიექცევა დისკუსიებში მონაწილეობის კულტურას - საკუთარი ალტერნატიული აზრის გამოხატვისა და დაცვის, სხვათა აზრების მოსმენის და გათვალისწინების უნარს.
- **ელექტრონული პორტფოლიო - 20 ქულა**
სტუდენტს მოეთხოვება პორტფოლიოს წარმოება, რომელშიც თავმოყრილი იქნება ამა თუ იმ განვლილი თემის გარშემო შეგროვებული ყველა მასალა, სხვადასხვა სახის დავალება, მათ შორის, საშინაო დავალებები, სემინარებზე და სასკოლო პრაქტიკისას შესრულებული დავალებები, ჩანაწერები, კითხვები, შენიშვნები და ა.შ. პორტფოლიო უნდა იყოს სტუდენტის მიერ დამოუკიდებლად და პერმანენტულად გაწეული მუშაობის შედეგი.
- **I შუალედური შეფასება/ ტესტი - 20 ქულა**
სტუდენტმა უნდა უპასუხოს ღია და დახურულ ტესტურ დავალებებს. თითოეული დახურული ტესტური დავალება შეფასდება ერთი ქულით, ხოლო ღია ტესტური დავალების შეფასების წილი და კრიტერიუმები განისაზღვრება თითოეულ დავალებასთან მიმართებით, რაც სტუდენტისთვის წინასწარ იქნება ცნობილი. ასევე თანდართული იქნება ტესტს შეფასების სანდოობისა და გამჭვირვალების მისაღწევად.
- **II შუალედური შეფასება - 30 ქულა (სასკოლო პრაქტიკის ანგარიში - 20 ქულა, პრეზენტაცია 10 ქულა)**
სტუდენტს მოეთხოვება სასწავლო კურსის ფარგლებში განხორციელებული პრაქტიკის შესახებ ანგარიშის მომზადება და მისი პრეზენტაცია წინასწარ შემუშავებულ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით.
შენიშვნა: აღნიშნულ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით, კურსის ფარგლებში შემუშავებული უნდა იყოს შეფასების რუბრიკები, რომლებიც წინასწარ ცნობილი იქნება სტუდენტისთვის.

II სტანდარტი - სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა

საგანმანათლებლო პროგრამის მიზნის/მიზნების და სწავლის შედეგების მისაღწევად, ასევე სწავლის შედეგების შეფასების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, შერჩეული იყოს პროგრამის მიზნის/მიზნებისა და სწავლის შედეგების რელევანტური სწავლების

მეთოდოლოგია, გამოყენებული იყოს სწავლის შედეგების მიღწევის შეფასების ადეკვატური მეთოდები და პროგრამა ორგანიზებული იყოს თანმიმდევრულად.

2.1. პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები

პროგრამის განხორციელების დაგეგმვისას, პირველ რიგში, კარგად უნდა გავიაზროთ, რა ცოდნის, უნარებისა და გამოცდილების მქონე პირების მიღება გვსურს პროგრამაზე, რომ მათ შემდგომში შეძლონ პროგრამის სწავლის შედეგების წარმატებით მიღწევა. ანუ, პროგრამაზე ჩარიცხვისთვის წინასწარ განსაზღვრული აუცილებელი მოთხოვნები უნდა გამომდინარეობდეს პროგრამაზე წარმატებული სწავლისათვის აუცილებელი საჭიროებებიდან და ისინი მჭიდროდ უნდა დავუკავშიროთ პროგრამის შინაარსის თავისებურებებს.

მაგალითისათვის, თუკი სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა ძირითადად დატვირთულია დარგობრივი კომპონენტებით, მაშინ შესაძლებელია ვივარაუდოთ, რომ დაშვების წინაპირობებში წინარე დარგობრივი განათლების მოთხოვნა იქნება მნიშვნელოვანი, ხოლო თუკი პროგრამაზე დარგობრივი არჩევითი კურსების სახით, ან რაიმე სხვა შეთავაზებული მექანიზმებით შესაძლებელი იქნება დარგობრივი ცოდნის საფუძველის შექმნა, მაშინ შესაძლებელია წინარე საბაკალავრო განათლება უკავშირდებოდეს სფეროს მონათესავე სფეროს ცოდნას, ან სრულიად თავისუფალი იყოს წინარე განათლების სფეროს განსაზღვრისათვის. თუმცა საკითხი კომპლექსურია, და დამოკიდებულია პროგრამაზე მომუშავე აკადემიური გუნდის ხედვაზე და გადაწყვეტილებებზე, განხორციელებულ შედეგებზე. მთავარია, რომ აპლიკანტის მზაობა პროგრამაზე დაშვებისათვის იყოს შეფასებული შესაბამისი საფეხურის თავისებურებებიდან და მოთხოვნებიდან გამომდინარე.

პროგრამის დაშვების წინაპირობის/წინაპირობების განსაზღვრისას გათვალისწინებული უნდა იყოს შესაბამისი საფეხურის (საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო) კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნები და პროგრამის სპეციფიკა.

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებისა და პროცედურების სამართლიანობის უზრუნველსაყოფად უნივერსიტეტი კონკრეტული საგანმანათლებლო ერთეულისთვის შეიმუშავებს მიღების დოკუმენტს, რომელიც საგანმანათლებლო პროგრამის თანმდევი უნდა იყოს. მიღების დოკუმენტში დეტალურად უნდა აღიწეროს პროგრამაზე მიღების წინაპირობები, მიღების პროცედურები და შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდაზე აპლიკანტთა შეფასების სისტემა (შეფასების კრიტერიუმები და შესაბამისი რუბრიკები).

მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, **საბაკალავრო საფეხურზე** დაშვების წინაპირობებია სრული ზოგადი განათლება და ერთიანი ეროვნული გამოცდების წარმატებით ჩაბარება. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია განსაზღვროს საკუთარი საგანმანათლებლო პროგრამებისთვის თითოეულ საგამოცდო საგანში აბიტურიენტის შედეგისათვის მისანიჭებელი კოეფიციენტი. ერთიანი ეროვნული გამოცდების საფუძველზე აბიტურიენტები საგანმანათლებლო პროგრამებზე მიიღებიან საგამოცდო საგნებისათვის მინიჭებული კოეფიციენტების მიხედვით. უნივერსიტეტი

უფლებამოსილია ასევე განსაზღვროს მეოთხე საგამოცდო საგანი. უნივერსიტეტის მიერ დადგენილი საგამოცდო საგნების კოეფიციენტები და მეოთხე საგამოცდო საგანი შესაბამისობაში უნდა იყოს პროგრამის შინაარსსა და სპეციფიკასთან.

მაგალითი პროგრამის მიზანი

ისტორიის საბაკალავრო პროგრამის მიზანია, გააცნოს სტუდენტს მსოფლიოს ცივილიზაციების წარსული და განვითარების ისტორია; მისცეს მას ფართო ცოდნა საქართველოსა და მსოფლიოს ისტორიის შესახებ; განუვითაროს მას ისტორიული წყაროების ანალიზისა და კრიტიკული შეფასების, მათი კულტურულ და ისტორიულ ჭრილში განხილვისა და კომენტირების უნარი;

პროგრამაზე დააშვების წინაპირობაა ერთიანი ეროვნული გამოცდების წარმატებით ჩაბარება. სავალდებულოა აბიტურიენტმა მეოთხე გამოცდად ჩააბაროს ისტორია.

სამაგისტრო საფეხურზე დაშვების წინაპირობაა საერთო სამაგისტრო გამოცდების წარმატებით ჩაბარება. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია, მიიღოს გადაწყვეტილება საერთო სამაგისტრო გამოცდისთვის კოეფიციენტის მინიჭების ან არ მინიჭების შესახებ. კოეფიციენტის მინიჭების შემთხვევაში, უნივერსიტეტი ამტკიცებს კოეფიციენტს საერთო სამაგისტრო გამოცდის ტესტის ცალკეული ნაწილისთვის. კოეფიციენტის არ მინიჭების შემთხვევაში, სამაგისტრო პროგრამაზე ჩარიცხვის მსურველი შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდაზე დაიშვება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით მინიმალური კომპეტენციის ზღვრის გადალახვის შემთხვევაში.

უნივერსიტეტი ვალდებულია, განსაზღვროს შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდის/გამოცდების ფორმა, შინაარსი და პროცედურა. შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდაზე დაიშვებიან სამაგისტრო პროგრამაზე ჩარიცხვის ის მსურველები, რომლებმაც წარმატებით ჩააბარეს საერთო სამაგისტრო გამოცდები და დააკმაყოფილეს, კანონმდებლობის შესაბამისად, უნივერსიტეტის მიერ დაწესებული სხვა მოთხოვნები.

შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდის ფორმის, შინაარსისა და პროცედურის შერჩევასა უნივერსიტეტი დამოუკიდებელია. შიდასაუნივერსიტეტო საგამოცდო ეტაპზე ის ავტონომიურად განსაზღვრავს პროგრამაზე დაშვების იმ მოთხოვნებსა და კრიტერიუმებს, რომელთა საფუძველზეც შეარჩევს პროგრამაზე წარმატებული სწავლისათვის აუცილებელი ცოდნის, უნარებისა და გამოცდილების მქონე პირს.

შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდა შეიძლება ჩატარდეს როგორც წერილობითი (ტესტირება, წინასწარ შერჩეულ საკითხებზე თხზულების, ანალიტიკური ესეს ადგილზე წერა და სხვ.), ასევე ზეპირი ფორმით ან/და მოიცავდეს სააპლიკაციო განაცხადების გადარჩევის ეტაპს. შესაძლებელია, შიდასაუნივერსიტეტო სამაგისტრო გამოცდა იყოს სამეტაპიანიც და მოიცავდეს როგორც სააპლიკაციო განაცხადების გადარჩევის ეტაპს, ასევე წერილობით ან/და ზეპირ გამოცდასაც.

მაგალითი

განათლების ადმინისტრირების სამაგისტრო პროგრამის მიზანია ხელმძღვანელების მომზადება (უმადლესი და საშუალო) განათლების სექტორისათვის, რომლებიც შეძლებენ განათლების სისტემის მართვისთან, მისი გარდაქმნის გაუმჯობესებასთან საგანმანათლებლო დაწესებულებების მართვასა

და დაფინანსებასთან დაკავშირებით განათლების პოლიტიკის ეფექტურობის უზრუნველყოფას.

სამაგისტრო პროგრამაზე სტუდენტის დაშვების წინაპირობაა: ა)

ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი;

ბ) საერთო სამაგისტრო გამოცდის წარმატებით ჩაბარება;

გ) შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდის წარმატებით ჩაბარება.

შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდა შედგება სააპლიკაციო პაკეტისაგან, ენის ფლობის დონის დასადგენი ტესტირებისა და ინტერვიუსაგან.

სააპლიკაციო პაკეტში უნდა შედიოდეს:

1. აპლიკანტის CV (ავტობიოგრაფია), რომლითაც აპლიკანტი დაადასტურებს განათლების სფეროში მუშაობის მინიმუმ ორწლიან გამოცდილებას;
2. სამოტივაციო წერილი (ესე), რომელშიც აპლიკანტი აღწერს პროგრამაზე სწავლის გაგრძელების მოტივაციას;
3. ადრინდელი ნაშრომი/პროექტი/სტატია, რომელიც საუკეთესოდ ასახავს აპლიკანტის აკადემიური წერისთვის საჭირო კომპეტენციებს.

აპლიკანტებს უნდა ჰქონდეთ ინგლისური ენის ცოდნა B2 დონეზე. აპლიკანტის ენის ფლობის დონე შემოწმდება ტესტირების საშუალებით. აპლიკანტი გათავისუფლდება ტესტირებისგან, თუ წარმოადგენს საერთაშორისოდ აღიარებულ სერტიფიკატს, რომელიც დაადასტურებს ინგლისური ენის ცოდნას B2 დონეზე.

სადოქტორო საფეხურზე დაიშვება პირი, რომელსაც აქვს მაგისტრის ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხი, ხოლო მიღების სხვა წინაპირობები და პროცედურები განისაზღვრება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების მიერ. სადოქტორო საფეხურზე დიდი ყურადღება ექცევა დაშვების წინაპირობების გამჭვირვალობის და ობიექტურობის საკითხს, რათა დაწესებულება დარწმუნებული იყოს აპლიკანტთა მოტივაციასა და კვლევითი უნარებისა და შესაძლებლობების დადასტურებაში. ამისათვის, სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სტუდენტთა მიღება კომისიური წესით; ამისათვის დაწესებულებაში უნდა არსებობდეს სადოქტორო პროგრამებზე მისაღები კომისიის შემადგენლობის ფორმირებისა და საქმიანობის მარეგულირებელი დოკუმენტი.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება უფლებამოსილია, განსაზღვროს სადოქტორო პროგრამაზე ჩარიცხვის შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდის/გამოცდების ფორმა, შინაარსი და პროცედურა. შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდაზე დაიშვებიან სადოქტორო პროგრამაზე ჩარიცხვის ის მსურველები, რომლებმაც დააკმაყოფილეს, კანონმდებლობის შესაბამისად და უნივერსიტეტის მიერ შიარეგულაციით დაწესებული მოთხოვნები.

სადოქტორო საფეხურზე, ისევე როგორც სამაგისტრო საფეხურზე, შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდა შეიძლება ჩატარდეს როგორც წერილობითი (ტესტირება, წინასწარ შერჩეულ საკითხებზე თხზულების, ანალიტიკური ესეს ადგილზე წერა და სხვ.), ასევე ზეპირი ფორმით ან/და მოიცავდეს სააპლიკაციო განაცხადების გადარჩევის ეტაპს. შესაძლებელია, შიდასაუნივერსიტეტო სადოქტორო გამოცდა იყოს რამდენიმე ეტაპიანი და მოიცავდეს ორ ან სამ ზემოთ ჩამოთვლილ ეტაპს - როგორც სააპლიკაციო განაცხადების გადარჩევის ეტაპს, ასევე წერილობით ან/და ზეპირ გამოცდასაც.

სადოქტორო საფეხურზე აპლიკანტს გააზრებული უნდა ჰქონდეს სამეცნიერო საქმიანობის სპეციფიკა და კვლევითი ინტერესები, რაც შეიძლება დადასტურდეს კვლევითი პროექტის განაცხადით.

მაგალითი

განათლების სადოქტორო პროგრამის მიზანია:

- მოამზადოს განათლების კონკურენტუნარიანი მკვლევრები, რომლებსაც შეუძლიათ განათლების სფეროში არსებული გამოწვევების კვლევა განათლების მეცნიერებასა და მის მომიჯნავე დისციპლინებში არსებული ცოდნის სინთეზით; შექმნას ახალი, ინტერდისციპლინურ მიდგომებზე დამყარებული ცოდნა განათლების სფეროში არსებული გამოწვევების ირგვლივ;
- დოქტორანტთა, როგორც მკვლევართა, ხელშეწყობა საერთაშორისო სამეცნიერო სივრცეში ინტეგრირებისათვის.

სადოქტორო პროგრამაზე სტუდენტის დაშვების წინაპირობებია:

- მაგისტრის ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხი, ან განათლების მიმართულებით, ან სოციალური მეცნიერებების მიმართულებით, ან მონათესავე დარგში;
- წარმატებით ჩაბარებული შიდასაუნივერსიტეტო გამოცდა ინგლისურ ენაში, მინიმუმ B2 დონეზე ცოდნის დადასტურების მიზნით ან ინგლისური ენის ცოდნის დამადასტურებელი საერთაშორისო სერტიფიკატი; ან შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ გაცემული სერტიფიკატი - Certus; ან ინგლისურენოვანი საბაკალავრო ან სამაგისტრო პროგრამის დასრულების დამადასტურებელი დიპლომი/დანართი ან ცნობა;*
- სადოქტორო კვლევითი განაცხადი;
- ზეპირი გამოცდა/გასაუბრება.

რეკომენდაცია: სასურველია, პროგრამას თან ახლდეს მიღების დოკუმენტი, რომელშიც მოცემული იქნება დეტალური ინფორმაცია პროგრამაზე მიღების პირობებისა და შეფასების სისტემის შესახებ. აპლიკანტათვის საჭირო ყველა ინფორმაცია განთავსებული უნდა იყოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ვებ-გვერდზე.

საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით, სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე სწავლის გაგრძელების მსურველთათვის შესაბამისი წინა საფეხურის განათლება არ არის სავალდებულო მოთხოვნა. თუმცა, საგანმანათლებლო დაწესებულებას შეუძლია სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამაზე ჩარიცხვის წინაპირობად დააწესოს წინარე განათლება და/ან სამუშაო გამოცდილება შესაბამის სფეროში. აღნიშნული შეზღუდვის შემთხვევაში, უნდა გაანალიზდეს კონკრეტულ სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამებზე წარმატებული სწავლისა და

კვლევისთვის აუცილებელი წინარე ცოდნა ან/და გამოცდილება; საჭიროების შესაბამისად, მოხდეს რელევანტური საგანმანათლებლო საბაკალავრო/ სამაგისტრო პროგრამების ან მიმართულებების იდენტიფიცირება და პროგრამაზე ჩარიცხვის წინაპირობად განსაზღვრა.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის სტანდარტის მიხედვით, დაწესებულებას უნდა ჰქონდეს შემუშავებული სტუდენტთა ზღვრული რაოდენობის დაგეგმვის მეთოდოლოგია, რომელიც უნდა ემყარებოდეს შესაბამისი კრიტერიუმებისა და მაჩვენებლების განსაზღვრას და სამიზნე ნიშნულის შერჩევას. იმისათვის, რომ დაწესებულებამ ინსტიტუციის ფარგლებში ზღვრული რაოდენობა ეფექტურად დაგეგმოს და ეს უკანასკნელი რომ არ იყოს ფორმალური მექანიზმი, აკრედიტაციის სტანდარტების ფარგლებში პროგრამაზე სტუდენტთა ზღვრული რაოდენობის განსაზღვრა ასევე დაუკავშირდა თვითოეული საგანმანათლებლო პროგრამის საჭიროებებსა და თავისებურებებს.

საგანმანათლებლო პროგრამაზე ზღვრული რაოდენობის დაგეგმვის შესახებ მოთხოვნა წაახალისებს დაწესებულების მხრიდან პროგრამაზე სტუდენტთა მისაღები კონტიგენტის სწორად დაგეგმვას, რესურსების თანაბრად და მიზნობრივად გადანაწილებას.

დაწესებულებამ უნდა შეიმუშაოს და მოახდინოს იმის დემონსტრირება, თუ რა მეთოდოლოგიის შესაბამისად უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამაზე სტუდენტების კონტიგენტის დაგეგმვას (სტუდენტთა რაოდენობის დაგეგმვის მეთოდოლოგია), რომელიც უნდა ითვალისწინებს პროგრამის სპეციფიკას, დაწესებულების რესურსებს და უზრუნველყოფდეს საგანმანათლებლო პროცესის შეუფერხებელ განხორციელებას;

პროგრამაზე სტუდენტთა მიღება ხორციელდება სტუდენტთა რაოდენობის დაგეგმვის მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

პროგრამაზე ჩარიცხვის წინაპირობების, პროცედურებისა და შეფასების წესის საჯაროობის, ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად საგანმანათლებლო დაწესებულებამ შეიძლება გამოიყენოს ინფორმაციის გავრცელების არაერთი საშუალება. მაგალითად, ინფორმაცია განათავსოს უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე, სოციალურ ქსელში უნივერსიტეტის გვერდზე, ასევე გამოიყენოს სხვა საინფორმაციო თუ მედიასაშუალებები (სატელევიზიო/რადიო გადაცემებში სტუმრობა, რეკლამის განთავსება და ა.შ.), მოაწყოს საინფორმაციო/ საორიენტაციო შეხვედრები, გაავრცელოს საინფორმაციო ბუკლეტები და სხვ.

2.2 პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/საშემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარება

პროგრამა, სწავლის შედეგებისა და საფეხურის შესაბამისად, უნდა უზრუნველყოფდეს სტუდენტებისთვის პრაქტიკული უნარების გამომუშავებას, და/ან შემოქმედებითი/საშემსრულებლო უნარების გამომუშავებას/სამეცნიერო/კვლევით პროექტებში ჩართვას;

პროფესიული პრაქტიკა პროგრამის აუცილებელ კომპონენტს წარმოადგენს. მისი მიზანია, საუნივერსიტეტო განათლების თეორიული ცოდნის ტრანსფერის საფუძველზე, ხელი შეუწყოს

სტუდენტებს განვიტარონ აუცილებელი პრაქტიკული უნარები, რაც, თავის მხრივ, წარმატებული პროფესიული საქმიანობის წინაპირობაა.

საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით, პრაქტიკის განხორციელების არაერთი მოდელი არსებობს, რომელთაგან განვიხილავთ მხოლოდ სამ მოდელს.

საქართველოში ფართოდ არის გავრცელებული პრაქტიკა, რომელიც პროგრამაში წარმოდგენილია **დამოუკიდებელი კურსის/კურსების სახით (პირველი მოდელი)**. პრაქტიკის კურსი/კურსები, ხშირ შემთხვევაში, შეთავაზებულია პროგრამის დასკვნით ეტაპზე - დამამთავრებელ სემესტრში/სემესტრებში. პრაქტიკის აღნიშნული მოდელი ძირითადად აქტიურ პრაქტიკას (სტუდენტის მიერ პრაქტიკის ადგილზე აქტივობების დამოუკიდებლად განხორციელება პრაქტიკის ხელმძღვანელის მეთვალყურეობით) გულისხმობს, რომლის მიზანია თეორიულ კურსებში მიღებული ცოდნის, უნარების, გამოცდილების შეჯამება და მათი პრაქტიკულად განხორციელება.

აღნიშნულ მოდელს გარკვეული შეზღუდვები აქვს: შესაძლებელია, სტუდენტს გაუჭირდეს ერთბაშად პროგრამის ფარგლებში მიღებული თეორიული ცოდნის დაკავშირება პრაქტიკასთან, რაც ექვევცემ აყენებს პრაქტიკის აღნიშნული მოდელის სრულ ეფექტიანობას. **მეორე მოდელი** ე.წ. თეორიულ კურსებში ჩაშენებული პრაქტიკა ფოკუსირებულია იმ თემატიკაზე, რომელსაც ითვალისწინებს შესაბამისი სასწავლო კურსის შინაარსი. პრაქტიკის აღნიშნული მოდელის მიზანია, თეორიული ცოდნისა და გამოცდილების მყისიერი ტრანსფერი პრაქტიკაში.

პრაქტიკის აღნიშნული მოდელი, მართალია, გამჭოლად გასდევს პროგრამას და შესაძლებელია ინტენსიური ხასიათიც კი ჰქონდეს, მაგრამ მას აქვს ასევე გარკვეული რისკი. სტუდენტს არ ეძლევა პროგრამაზე სწავლის სხვადასხვა ეტაპზე მიღებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნისა და უნარების შეჯამების, გაანალიზების, თვითშეფასებისა და რეფლექსიის შესაძლებლობა.

მესამე მოდელი, ე.წ. პრაქტიკის შერეული მოდელი, გულისხმობს თეორიულ კურსებში ჩაშენებული პრაქტიკისა და პრაქტიკის დამოუკიდებელი კურსის/კურსების თანმიმდევრულ განხორციელებას.

პრაქტიკის აღნიშნული მოდელის გამოყენებისას შესაძლებელია თავიდან ავიცილოთ ის რისკები, რომლებიც შეიძლება გამოვლინდეს პირველი და მეორე მოდელის შემთხვევაში, რადგან ორივე ერთმანეთს ავსებს. კურსებში ჩაშენებული პრაქტიკის კომპონენტის ფარგლებში სტუდენტი ჩართულია პრაქტიკულ აქტივობებში პროგრამაზე სწავლის პირველივე ეტაპიდან, ხოლო პრაქტიკის შემაჯამებელი კურსის/კურსების არჩევის შესაძლებლობა ეძლევა დამამთავრებელ ეტაპზე, სადაც ის ახდენს პროგრამაზე სწავლის სხვადასხვა ეტაპზე მიღებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის, უნარების შეჯამებას, გაანალიზებას, თვითშეფასებასა და რეფლექსიას.

პრაქტიკის კომპონენტი დაგეგმილი და ორგანიზებული უნდა იყოს თანმიმდევრულად და სტრუქტურირებულად. ის მჭიდროდ უნდა იყოს დაკავშირებული პროგრამის სწავლის შედეგებთან.

საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებული პრაქტიკა უნდა

უზრუნველყოფდეს თანმიმდევრულ გადასვლას პასიური პრაქტიკიდან აქტიურ პრაქტიკამდე. პასიური პრაქტიკის დროს სტუდენტი უმეტესწილად პრაქტიკის ადგილზე პროცესების დამკვირვებლის როლშია ან ასისიტრებას უწევს პრაქტიკის ხელმძღვანელს. აქტიური პრაქტიკის დროს კი, თავად გეგმავს და ახორციელებს პრაქტიკულ აქტივობებს პრაქტიკის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით და მისი მეთვალყურეობით.

სასურველია, კურსის სილაბუსში, რომელიც პრაქტიკის კომპონენტს მოიცავს, დაწვრილებით იყოს აღწერილი პრაქტიკის გეგმა, რაც გულისხმობს პრაქტიკის ადგილზე თითოეული ვიზიტის დროს განსახორციელებელი აქტივობების მიზანს, შინაარსს, საშინაო დავალების ინსტრუქციას, პრაქტიკაზე სტუდენტის შეფასების მექანიზმებს და სხვ. პრაქტიკის დაგეგმვისა და მისი აღწერის ასეთი მიდგომით ხელს შევუწყობთ, რომ პრაქტიკის პროცესი იყოს ცხადი და ასევე თანმიმდევრულად აღქმადი როგორც სტუდენტებისთვის, ასევე პრაქტიკის ადგილზე პრაქტიკის ხელმძღვანელებისთვის.

პრაქტიკის პროცესის ეფექტურად მიმდინარეობისთვის მნიშვნელოვანია, კურსის ხელმძღვანელსა (ლექტორი) და პრაქტიკის ხელმძღვანელს (პრაქტიკის ადგილზე პარტნიორი ორგანიზაციის წარმომადგენელი) შორის დაიგეგმოს პრაქტიკის დასაწყისში საორიენტაციო შეხვედრები პრაქტიკის მიზნებისა და გეგმის გაცნობისათვის. ასევე პერიოდული პირისპირ ან ონლაინსამუშაო შეხვედრები პრაქტიკის მიმდინარეობისას, პრაქტიკის პროცესის მონიტორინგის ან შუალედური ანალიზისა და პრაქტიკის დასასრულს შემაჯამებელი განხილვების მიზნით.

პრაქტიკის დაგეგმვისას, პირველ რიგში, უნდა განისაზღვროს პარტნიორი ორგანიზაციები, რომლებიც რელევანტური იქნება პროგრამის მიზნებსა და შესაბამის სფეროსთან. პარტნიორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის პირობები უნდა განისაზღვროს ურთიერთთანამშრომლობის დოკუმენტით (მემორანდუმი, ხელშეკრულება, მათი დანართები). ურთიერთთანამშრომლობის დოკუმენტი დეტალურად უნდა აღწერდეს მხარეთა უფლებებსა და მოვალეობებს, მათ შორის, სტუდენტების სავარაუდო რაოდენობას, პრაქტიკის მიზანსა და ხანგრძლივობას.

პროგრამის ფარგლებში უნივერსიტეტმა უნდა შეიმუშაოს სტუდენტთა პრაქტიკის ადგილებზე გადანაწილების ისეთი მექანიზმი, რომელიც ითვალისწინებს პრაქტიკის ფორმატს, ფორმატის შესაბამისად სტუდენტთა/სტუდენტთა ჯგუფების რაოდენობას, პრაქტიკის თემატიკას, პრაქტიკული დავალების სპეციფიკას, პარტნიორი ორგანიზაციების ადამიანურ, მატერიალურ რესურსებსა და სხვ.

მნიშვნელოვანია, უნივერსიტეტი უზრუნველყოფდეს პრაქტიკის განხორციელების მონიტორინგსა და შეფასებას, რომლის მიზანია, განისაზღვროს პრაქტიკის ძლიერი და სუსტი მხარეები, დაგეგმვისას და განხორციელებისას დაშვებული ხარვეზები, გამოვლინდეს მიზნის მიღწევის სხვა, ალტერნატიული საშუალებები და სტრატეგიები, რაც პროცესის შემდგომ განვითარებასა და დახვეწას შეუწყობს ხელს.

პრაქტიკის ფარგლებში დაგეგმილი აქტივობების განხორციელებისას სტუდენტს ხელმძღვანელობას უწევს უნივერსიტეტის მხრიდან სასწავლო კურსის ხელმძღვანელი - ლექტორი და პრაქტიკის ადგილზე პრაქტიკის ხელმძღვანელი - ორგანიზაციის

წარმომადგენელი.

სასურველია, პრაქტიკის კომპონენტში სტუდენტის შეფასებაში მონაწილეობდეს როგორც ლექტორი, ასევე ორგანიზაციის წარმომადგენელი შეფასების ურთიერთშეთანხმებული ინსტრუმენტების საშუალებით.

სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე სწავლების მეთოდოლოგია ორიენტირებული უნდა იყოს კვლევაზე, რასაც წინ უნდა უძღოდეს კვლევითი კომპეტენციის განმავითარებელი კურსები.

კვლევითი კომპონენტი, ისევე როგორც პრაქტიკისა, გამჭოლად უნდა გასდევდეს პროგრამას. მისი თანმიმდევრული განხორციელება უნდა უზრუნველყოფდეს სტუდენტებში კვლევითი და სამეცნიერო უნარების განვითარებას, რაც პროგრამის დასკვნით ეტაპზე სამეცნიერო-კვლევითი პროექტითა და ნაშრომით დადასტურდება.

დასკვნითი სამაგისტრო/სადოქტორო კვლევითი ნაშრომი სტუდენტის მიერ პროგრამაზე სწავლის პერიოდში მიღებული თეორიული ცოდნის, კვლევითი და შესაბამისი კვლევის დიზაინის გათვალისწინებით, პრაქტიკული უნარების შემაჯამებელი მტკიცებულებაა. შეიძლება ითქვას, რომ კვლევით სამაგისტრო/სადოქტორო ნაშრომში აკუმულირებულია პროგრამის კვლევითი კომპონენტის სწავლის შედეგები. აქედან გამომდინარე, კვლევითი ნაშრომის შეფასების შედეგები და მათი ანალიზი შეიძლება კვლევითი კომპონენტის სწავლის შედეგების შეფასებისთვისაც გამოვიყენოთ.

პროგრამაში კვლევითი კომპონენტი ისე უნდა იყოს სტრუქტურირებული, რომ უზრუნველყოფდეს სტუდენტის მომზადებას დასკვნითი კვლევითი ნაშრომის დაგეგმვისა და ჩატარებისთვის. სამაგისტრო/სადოქტორო ნაშრომის მომზადებას წინ უნდა უძღოდეს კვლევითი უნარების განმავითარებელი თეორიული და პრაქტიკული კურსები, რომლებიც დარგის შესაბამისი კვლევის მეთოდების შესწავლასა და კვლევითი ინტერესების ჩამოყალიბებაში დაეხმარება სტუდენტებს.

2.3 სწავლა-სწავლების მეთოდები

ცნება "მეთოდი" სხვადასხვა ვითარებაში განსხვავებულად აღიქმება, მაგრამ ყოველთვის იგულისხმება მიზნის მისაღწევი გზები. სწავლების მეთოდი არის ლექტორის მიზანმიმართული ქმედება შემსწავლელებში შესაბამისი კომპეტენციის განსავითარებლად. თანამედროვე საგანმანათლებლო პარადიგმა დაფუძნებულია სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლების პრინციპებზე, რომლებიც მიიღწევა ინტერაქტიული სწავლებით.

ინტერაქტიული სწავლება არის თანამედროვე საგანმანათლებლო სისტემა, რომელიც ეყრდნობა პედაგოგისა და სტუდენტის ახალი როლების მიებასა და ჰუმანიზმის პრინციპებს. ის მიზნად ისახავს პედაგოგზე ორიენტირებული ავტორიტარული სასწავლო პროცესის შეცვლას სტუდენტზე ორიენტირებული სასწავლო პროცესით, რომელიც ითვალისწინებს ამ უკანასკნელის ინტერესებსა და მოთხოვნილებებს. ინტერაქტიულ სწავლებას შემოაქვს პედაგოგიკაში სწავლებისა და ცოდნის შეფასების ახალი სტრატეგიები.

შესატყვისად, იცვლება სწავლების მიზანი. იგი ორიენტირებული ხდება არა მხოლოდ მზა ცოდნის მიღებაზე, არამედ უნარ-ჩვევების გამომუშავებაზე.

სტუდენტი ინტერაქტიული სწავლების სუბიექტია, მისი აქტიური მონაწილეა. სწავლების საფუძველია სტუდენტის პირადი გამოცდილება, მისი თვისებები და ცოდნა.

სწავლების პროცესისადმი ეს ახალი მიდგომა ეყრდნობა მნიშვნელოვან საგანმანათლებლო მიმდინარეობას - *კონსტრუქტივიზმს*. კონსტრუქტივიზმის ძირითადი იდეა ისაა, რომ დავეხმაროთ სტუდენტებს ძველი და ახალი ცოდნის შედარების მეშვეობით ახალი ინფორმაციის შეგროვებაში, დასკვნების დამოუკიდებლად გამოტანაში, დამოუკიდებლად აზროვნებაში, ცოდნის კონსტრუირება-შენებაში.

კონსტრუქტივიზმის მიხედვით, სტუდენტი სწავლის პროცესის აქტიური მონაწილეა. სწავლების კონსტრუქტივისტული მეთოდოლოგია გულისხმობს სწავლების პროცესში სტუდენტთა ინტერესებისა და მოთხოვნების მაქსიმალურად გათვალისწინებას, მათ წახალისებას, რათა შეძლონ ფაქტების, მოვლენების, ცნებების ანალიზი და ინტერპრეტაცია. კონსტრუქტივისტული თეორიის მიმდევრები უპირატესობას ანიჭებენ ისეთ სასწავლო გეგმებს, რომლებიც სტუდენტთა ინტერესებზე, მათ წინა ცოდნასა და გამოცდილებაზეა აგებული.

სწავლების მეთოდების შერჩევისას უნდა განისაზღვროს სასწავლო კურსის მიზანი და სავარაუდო შედეგი - რა უნდა იცოდეს და რისი გაკეთება შეძლოს სტუდენტმა. ამის გათვალისწინებით კი შეირჩეს სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლა-სწავლების მეთოდები.

სწავლება-სწავლის მეთოდები იმგვარად უნდა იყოს შერჩეული, რომ უზრუნველყოფილი იყოს სასწავლო პროცესში სტუდენტთა აქტიურ ჩართულობა. ხოლო პერსონალსა და სტუდენტებს შორის ინტერაქცია უნდა ითვალისწინებდეს სწავლის პროცესში სტუდენტის მონაწილეობას სათანადო ავტონომიურობით და პასუხისმგებლობით და მიმართულია სტუდენტის მიერ სხვადასხვა უნარების, მათ შორის - კრიტიკული და ანალიტიკური უნარების განვითარებაზე.

სწავლის მეთოდებისადმი სტანდარტის მოთხოვნები უფრო დაუახლოვდა 21-ე საუკუნის სწავლის მეთოდებს და სტუდენტთა სწავლის პროცესში ინტერაქცია სათანადო ავტონომიურობით და პასუხისმგებლობით, რაც ნიშნავს, რომ სასწავლო გარემოში სტუდენტი უნდა იყოს აქტიური მონაწილე და პერსონალი ხელს შეუწყობს მისი ტრანსფერული უნარების გამომუშავებას, რამაც შეიძლება დამატებითი გავლენა მოახდინოს სტუდენტის პიროვნულ განვითარებაზე და მის მომავალ კარიერაში იყოს გამოყენებული.

აკრედიტაციის სტანდარტებში გათვალისწინებულია ელექტრონული/ დისტანციური სწავლების თავისებურებები, რომლის შესაბამისადაც, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სწავლის შედეგების მიღწევისათვის სათანადო გარემოს და დისტანციურად/ელექტრონულად განხორციელებული პროცესების შეფასებისთვის შესაბამისი შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების არსებობა; რომლის მიხედვით, საჭიროების შემთხვევაში, უსდ - მ უნდა უზრუნველყოს ელექტრონულ/დისტანციურ სწავლება პროგრამის სწავლის სფეროსათვის რელევანტური სწავლების მეთოდებით, რომლებიც არ იწვევს პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების ცვლილებას. ამისათვის, დაწესებულებამ უნდა წარმოადინოს ალტერნატიული სახით პროგრამის განხორციელებისთვის უსდ-ში არსებული ელექტრონული რესურსები/მექანიზმები.

საგანმანათლებლო ლიტერატურაში სწავლების მეთოდების სხვადასხვა კლასიფიკაციას

შეხვედებით. ერთ-ერთი კლასიფიკაციით ისინი ორ ჯგუფად იყოფა: მეთოდები, რომლებიც ხელს უწყობს კონკრეტული მასალის ათვისებას და მეთოდები, რომლებიც ავითარებს ზოგად/ტრანსფერულ უნარებს. თუმცა, ეს დაყოფა პირობითია, რადგან მეთოდთა უმრავლესობა სტუდენტებს ცოდნასთან ერთად ზოგადი კომპეტენციის განვითარებაშიც ეხმარება.

მეთოდის შერჩევასა უნდა დავფიქრდეთ:

- დაგვეხმარება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი დასახული შედეგის მიღწევაში;
- შეესაბამება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი აქტივობას;
- შეესაბამება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი სტუდენტთა ინტერესებსა და გამოცდილებას;
- ტექნიკურად შესაძლებელია თუ არა მისი განხორციელება (ხელმისაწვდომია თუ არა რესურსები; გვეყოფა თუ არა დრო, შესაძლებელია თუ არა ამ რაოდენობის სტუდენტებით მეთოდის ეფექტიანად განხორციელება).

სწავლა-სწავლების მეთოდების შერჩევასა გასათვალისწინებელია სწავლების საფეხურიც. საბაკალავრო საფეხურიდან სამაგისტრო და სადოქტორო საფეხურზე გადასვლასთან ერთად, უფრო ინტენსიური უნდა გახდეს პრობლემასა და კვლევაზე დაფუძნებული სწავლების მიდგომების გამოყენება, რაც ხელს შეუწყობს სტუდენტებს, რომ გამოიმუშაონ კვლევის დამოუკიდებლად დაგეგმვისა და განხორციელების უნარი.

სწავლა-სწავლების მეთოდების შერჩევასა გათვალისწინებული უნდა იყოს სტუდენტთა ინდივიდუალური საჭიროებები და ინტერესები, მათ შორის, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე და უცხოელი სტუდენტებისა.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე სტუდენტებისთვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს სასწავლო პროცესის ადაპტირებულ გარემოში განხორციელების შესაძლებლობა და, საჭიროების შემთხვევაში, სტუდენტის შეფასებისა და შეფასების საფუძველზე ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავების პროცესში შესაბამისი ადამიანური რესურსით უზრუნველყოფა. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა აგრეთვე შეიძლება შეიქმნას უნივერსიტეტის მიერ ინიცირებული საგანმანათლებლო პროგრამის შეცვლის ან გაუქმების შემთხვევაშიც. უცხოელი სტუდენტების არსებობის შემთხვევაში, პროგრამა უნდა იძლეოდეს შესაძლებლობას, რომ მათ დამატებითი სერვისები შევთავაზოთ - პროგრამის კონკრეტული კომპონენტის გაძლიერებით ან დამატებით, მათთვის დავალებებისა და შესაბამისად, შეფასების წესის ადაპტირებით და სხვ. სასურველია, უნივერსიტეტმა შეიმუშაოს სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების მონიტორინგის მექანიზმი, რომელიც ითვალისწინებს დაბალი აკადემიური მოსწრების სტუდენტთა მაჩვენებლის გამოვლენას. ამ მაჩვენებლის გათვალისწინებით დაიგეგმოს შესაბამისი აკადემიური მხარდაჭერის აქტივობები (ტუტორინგი, სასემინარო მუშაობის მოცულობის ზრდა, სპეციფიკური წერითი თუ რაოდენობრივი უნარების განმავითარებელი კომპონენტების გაძლიერება და სხვა).

2.4 სტუდენტების შეფასება

შეფასება არის რაიმე საგნის, მოვლენის, პროცესის ან ვინმეს შესაბამისობის/მიმართების დადგენა წინასწარ განსაზღვრულ ნიშან-თვისებებთან (კრიტერიუმებთან). შეფასების მიზანია იმის გარკვევა, თუ რამდენად არის მიღწეული კურიკულიმითა და თითოეული სასწავლო კურსით განსაზღვრული შედეგი.

შეფასება აღნუსხავს იმ შედეგებს, რომლებსაც იძლევა მთლიანი სასწავლო პროცესი, ხოლო ამ შედეგების ანალიზი აუცილებელია იმავე სასწავლო პროცესის კორექტირებისა და უკეთ წარმართვისათვის; ე.ი. შეფასება არის ის საფუძველი, რომელსაც უნდა ემყარებოდეს ლოგიკური გადაწყვეტილება სწავლებისა და სწავლის ხარისხის ამაღლებისათვის. მაშასადამე, სასწავლო პროცესის შეფასება არის სასწავლო მიზნების მიღწევის ხარისხის დამდგენი მონაცემების შეგროვების, აღრიცხვისა და ანალიზის მუდმივი პროცესი, სტუდენტთა წამატებისა და პროგრესის თანამიმდევრული შესწავლა. სტუდენტთა შეფასება უნდა იყოს მრავალკომპონენტური და უნდა უზრუნველყოფდეს თითოეული კურსის მიზნებისა და სწავლის შედეგების შეფასებას, რაც მიიღწევა კონკრეტული და გაზომვადი კრიტერიუმებისა და რუბრიკების გამოყენებით. სტუდენტთა შეფასება უნდა ეფუძნებოდეს შეფასების ოთხ ძირითად პრინციპს: **ობიექტურობა, სანდოობა, ვალიდურობა, გამჭვირვალობა**, რომელთაც განვიხილავთ დაწვრილებით.

დადგენილი პროცედურების შესაბამისად, შეფასება 100-ქულიანი სისტემით უნდა მიმდინარეობდეს. ქულები გადანაწილებულია და განისაზღვრება ამგვარად:

(A) ფრიადი - შეფასების 91-100 ქულა;

(B) ძალიან კარგი - მაქსიმალური შეფასების 81-90 ქულა; (C)

კარგი - მაქსიმალური შეფასების 71-80 ქულა;

(D) დამაკმაყოფილებელი - მაქსიმალური შეფასების 61-70 ქულა; (E)

საკმარისი - მაქსიმალური შეფასების 51-60 ქულა;

(FX) ვერ ჩააბარა, მაქსიმალური შეფასების 41-50 ქულა, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება;

(F) ჩაიჭრა, მაქსიმალური შეფასების 40 ქულა ან ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

სტუდენტთა შეფასებისას გამოიყენება ორი ტიპის შეფასება: **განმსაზღვრელი** და **განმავითარებელი**.

განმსაზღვრელი შეფასების მიზანია სტუდენტის მიღწევის ზუსტი შეფასება. იგი აკონტროლებს სწავლის ხარისხს, ადგენს სტუდენტის მიღწევის დონეს სასწავლო კურსით განსაზღვრულ მიზნებთან მიმართებით.

განმავითარებელი შეფასება, როგორც ტერმინი მიუთითებს, სტუდენტის განვითარებაზეა მიმართული; ამ შეფასებით კონტროლდება თითოეული სტუდენტის განვითარების დინამიკა და ის ხელს უწყობს სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებას.

განმავითარებელი შეფასება/უკუკავშირი ლექტორს ეხმარება სასწავლო პროცესის დაგეგმვაში,

ხოლო სტუდენტს - მიღწევებთან დაკავშირებით უკუკავშირის მიღებაში. განმავითარებელი შეფასება სწავლების განუყრელი ნაწილია. განმავითარებელი შეფასება ორიენტირებულია პროცესზე.

მაშასადამე, მაშინ, როდესაც განმსაზღვრელი შეფასება ყოველთვის „ფორმალურია“ და მასში ქულა იწერება, განმავითარებელი შეფასება შესაძლებელია „არაფორმალური“ იყოს.

თავის მხრივ, განმსაზღვრელი შეფასება შეიძლება იყოს მიმდინარე/შუალედური და შემაჯამებელი/დასკვნითი.

სასწავლო კურსი რამდენიმე კომპონენტით უნდა ფასდებოდეს (შუალედური შეფასებები და ერთი დასკვნითი შეფასება). შუალედური შეფასება სტუდენტის ცოდნის შეფასებაა სემესტრის სალექციო-სასემინარო ან/და პრაქტიკული მეცადინეობისთვის განსაზღვრულ პერიოდში. დასკვნითი შეფასება ითვალისწინებს სტუდენტის შეფასებას სემესტრის ბოლოს, საგამოცდო პერიოდში.

შუალედური და დასკვნითი შეფასებებისთვის განსაზღვრული უნდა იყოს მინიმალური კომპეტენციების ზღვარი.

კურსის სპეციფიკიდან გამომდინარე და უნივერსიტეტის მიერ შემუშავებული რეგულაციების გათვალისწინებით, შესაძლებელია, განსაზღვრული იყოს მიმდინარე და დასკვნითი შეფასებების ხვედრითი წილი.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, შეფასება უნდა ეყრდნობოდეს ოთხ ძირითად პრინციპს: სანდოობას, ვალიდურობას, ობიექტურობასა და გამჭვირვალობას.

შეფასება სანდოა, თუ შეფასების შედეგები არ იცვლება, მიუხედავად იმისა, ვინ და როდის აფასებს სტუდენტის ცოდნასა და უნარებს. მაგ., შეფასება სანდო იქნება, თუ სხვადასხვა პედაგოგი სტუდენტის ერთსა და იმავე პასუხს ერთნაირად, შეაფასებს ან ერთი პედაგოგი ერთსა და იმავე პასუხს სხვადასხვა დროს ერთნაირად შეაფასებს.

ამდენად, შეფასების სანდოობის უზრუნველსაყოფად, შესაძლებელია სტუდენტის შეფასების პროცესში მონაწილეობდეს ერთზე მეტი შემფასებელი.

შეფასების სანდოობის უზრუნველყოფა შესაძლებელია კონკრეტულად ჩამოყალიბებული შეფასების კრიტერიუმების გამოყენებით.

სტრატეგიები, რომლებიც ზრდის შეფასების სანდოობას:

- შესაფასებელი დავალება ფორმულირებული უნდა იყოს ნათლად და გასაგებად;
- დავალებას უნდა ახლდეს ზუსტი ინსტრუქცია;
- შეფასებისას გამოყენებული უნდა იყოს სხვადასხვა ინსტრუმენტი, რომლებიც ერთმანეთს ავსებენ;
- შეფასების სქემა უნდა იყოს ნათლად და გასაგებად ფორმულირებული;
- სტუდენტები უნდა შეფასდნენ მსგავს პირობებსა და სიტუაციაში;
- შემფასებელი/შემფასებლები უნდა იყოს/იყვნენ კვალიფიციური და მიუკერძოებელი.

სანდოობის მისაღწევად, სასურველია, შეფასების განმეორება გარკვეულ პერიოდში. მონაცემები სანდოა, თუ შედეგი განმეორებადია.

შეფასების ვალიდურობას სხვანაირად შეფასების მიზანთან შესაბამისობას უწოდებენ. თუ ლექტორი აფასებს ზუსტად იმას, რის შეფასებასაც იგი ამ კონკრეტულ შემთხვევაში ისახავს

მიზნად, შეფასების ვალიდურობა უზრუნველყოფილია.

სტრატეგიები, რომლებიც ზრდის შეფასების ვალიდურობას:

- ლექტორმა უნდა შეარჩიოს სტუდენტის ცოდნისა და უნარების მაქსიმალურად ადეკვატური შეფასების ფორმა;
- პედაგოგმა უნდა შეარჩიოს დავალებები, რომლებიც სტუდენტმა საგნის ფარგლებში ისწავლა.

შეფასება ობიექტურია, თუ შეფასების შედეგი არ არის დამოკიდებული ლექტორის პირად მოსაზრებასა და დამოკიდებულებებზე. შეფასების ობიექტურობის დაცვა უნდა ხდებოდეს წინასწარ შემუშავებული და შეთანხმებული კრიტერიუმების საფუძველზე. სტუდენტმა უნდა იცოდეს, რა კრიტერიუმებით შეაფასებენ მის სასწავლო საქმიანობას. ეს, ერთი მხრივ, უზრუნველყოფს შეფასების ობიექტურობას, ხოლო, მეორე მხრივ, ხელს შეუწყობს სტუდენტებში თვითშეფასების უნარის განვითარებას, საკუთარი ძლიერი და სუსტი მხარეების იდენტიფიცირებას.

სტრატეგიები, რომლებიც ზრდის შეფასების ობიექტურობას:

- ლექტორმა კურიკულუმით და სასწავლო კურსით გათვალისწინებული შედეგების მიხედვით უნდა ჩამოაყალიბოს შეფასების კრიტერიუმები.

შეფასება გამჭვირვალეა, ანუ ღიაა, იმ შემთხვევაში, როდესაც შეფასების მექანიზმები და კრიტერიუმები წინასწარ არის არა მარტო სტუდენტებისთვის, არამედ სხვა ყველა დაინტერესებული პირისათვის ცნობილი.

სტრატეგიები, რომლებიც ზრდის შეფასების გამჭვირვალეობას-ღიაობას:

ლექტორმა საგნის სწავლებისას სტუდენტებს უნდა გააცნოს და ერთად გააანალიზონ შეფასების კრიტერიუმები;

იმისათვის რომ ლექტორმა დაიცვას შეფასების ძირითადი პრინციპები, შეფასებისას იგი უნდა ეყრდნობოდეს წინასწარ განსაზღვრულ სწავლების მიზანსა და დავალების ფორმაზე ორიენტირებულ, ზუსტ, მკაფიო კრიტერიუმებს და მასზე დაყრდნობით შემუშავებულ შეფასების სქემებს/რუბრიკებს.

კრიტერიუმები ლექტორს საშუალებას აძლევს გაიზომოს სასწავლო შედეგი და მისი მიღწევის ხარისხი.

შეფასების **სქემა/რუბრიკა** არის მკაცრად განსაზღვრული კრიტერიუმებისა და მათი გამოყენების წესების ერთობლიობა, რომლის მიხედვითაც ფასდება სტუდენტის მოსწრება ამა თუ იმ აქტივობასა ან საგანში; მაგ.: საკითხის ცოდნა, ანალიზი, შესრულების ხარისხი და ა.შ.

ასხვავებენ შეფასების ანალიტიკურ, ჰოლისტურ, ზოგად და კონკრეტულ სქემებს/რუბრიკებს. განვიხილოთ ისინი ცალ-ცალკე.

როდესაც ჩვენ ვაფასებთ თითოეულ კრიტერიუმს ცალ-ცალკე, მაშინ საქმე გვაქვს შეფასების

ანალიტიკურ სქემასთან/რუბრიკასთან.

არის შემთხვევები, როდესაც შეფასების სქემის დაყოფა ორ ან მეტ დამოუკიდებელ მახასიათებლად აუცილებელი არ არის ან უბრალოდ ვერ ხერხდება. ასეთ შემთხვევაში შემფასებელი ქმნის ან იყენებს **ჰოლისტური** შეფასების სქემას/რუბრიკას. **ჰოლისტური** შეფასების სქემის გრაფებში გაერთიანებულია ყველა კრიტერიუმი და მახასიათებელი, რომელთა მიხედვითაც ლექტორს სურს სტუდენტის ნამუშევარი შეაფასოს. სტუდენტის პასუხის ხარისხი ფასდება ზოგადად და არა კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით.

ჰოლისტურ რუბრიკაში ასახულია შესრულების ხარისხის ცვლილება სრულყოფილი შესრულებიდან არაღამაკმაყოფილებელ შესრულებამდე.

შეფასების რომელი ტიპის რუბრიკა (ანალიტიკური თუ ჰოლისტური) იძლევა უფრო სანდო და ობიექტური შეფასების საშუალებას? ერთმნიშვნელოვნად რომელიმე ტიპის რუბრიკისთვის უპირატესობის მინიჭება გაგვიჭირდება. ჰოლისტური რუბრიკით სარგებლობა ლექტორისთვის უფრო ადვილია, მაგრამ ამ ტიპის რუბრიკით სარგებლობა გამსწორებლის გამოცდილებას და მის მაღალ კვალიფიკაციას მოითხოვს. არის საფრთხე, რომ შემფასებელმა ჰოლისტური რუბრიკით შეფასებისას ყურადღება არ მიაქციოს სტუდენტის შედეგებს რომელიმე კატეგორიაში და სტუდენტი მხოლოდ ნაწილი მახასიათებლებით შეაფასოს, რაც გამოიწვევს შეფასების არაობიექტურობას. როდესაც შეფასების რუბრიკა ჩაშლილია ცაკლეულ კრიტერიუმებად (ანალიტიკური რუბრიკა) და თითოეული კრიტერიუმი ცალ-ცალკე ფასდება, ამ საშიშროებისგან დაზღვევულები ვართ.

შეფასების სქემები ლექტორმა შეიძლება შექმნას რამდენიმე მიზნით. იმის მიხედვით, თუ რა მიზნით აწარმოებს იგი შეფასებას, არსებობს შეფასების შემდეგი სქემები:

- **ზოგადი შეფასების სქემა** - გამოიყენება უნარ-ჩვევათა ერთობლიობის შესაფასებლად;
- **კონკრეტული შეფასების სქემა** - გამოიყენება ერთი კონკრეტული საკითხის/დავალების შესაფასებლად;
- **ზოგად-კონკრეტული შეფასების სქემა** - მისი მიზანია როგორც ზოგადი უნარ-ჩვევების, ასევე კონკრეტული საკითხის/დავალების შეფასება.

შეფასების სქემების მრავალფეროვნების მიუხედავად, მოთხოვნები ერთნაირია:

- რუბრიკები/კრიტერიუმები ერთმნიშვნელოვნად და მკაფიოდ უნდა იყოს ჩამოყალიბებული (ე.ი., **უნდა იყოს სანდო**);
- შეფასების სქემა უნდა ამოწმებდეს მხოლოდ იმას, რის შემოწმებასაც ისახავს მიზნად და სხვას არაფერს (ე.ი., **უნდა იყოს ვალიდური**);
- სტუდენტები წინასწარ უნდა იცნობდნენ იმ შეფასების სქემას, რომლითაც მათი ცოდნა ფასდება (ე.ი., **უნდა იყოს გამჭვირვალე**).

შეფასების ახალი სქემის შედგენისას პედაგოგმა უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი: 1.

1. განსაზღვროს შეფასების სქემის მიზანი;
2. შეადგინოს შეფასების ძირითადი კრიტერიუმები;
3. შეადგინოს მაქსიმალური და მინიმალური ქულების მახასიათებლები;
4. განსაზღვროს დონეების რაოდენობა; დონეები ერთმანეთისაგან ხარისხობრივად უნდა

განსხვავდებოდეს; დონეების მახასიათებლები უნდა იყოს კონკრეტული.

- კოლეგებთან ერთად გააკეთოს შეფასების სქემის პილოტირება; ე.ი., ისინი ერთდროულად, მაგრამ ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად, აფასებენ ერთსა და იმავე აქტივობას შეფასების სქემის მიხედვით და ერთმანეთს ადარებენ მიღებულ შედეგებს. განსხვავებული შედეგების მიღების შემთხვევაში, პედაგოგები ურთიერთთანამშრომლობით ხვეწენ შეფასების სქემებს.

გთავაზობთ პროექტის ანალიტიკური შეფასების სქემის/რუბრიკის ნიმუშს.

კრიტერიუმი	სრულად შეესაბამება 5 ქულა	შეესაბამება 4-3 ქულა	ნაკლებად შეესაბამება 2-1 ქულა	არ შეესაბამება 0 ქულა
მიზანი და პრობლემა კონკრეტული, მიღწევადი, ნათელი და გაზომვადია მიზანი. აქტუალურია საპროექტო თემა. აქტუალობა ცხადად და დამაჯერებლად არის დასაბუთებული.				
ამოცანები თითოეული ამოცანა შეესაბამება პროექტის მიზანს. გათვლილია თითოეული ამოცანის განხორციელების დროს შესაძლო რისკები და რისკების პრევენციისთვის შესაბამისი ღონისძიებები.				
შედეგი აღნიშნული შედეგის მიღწევა რეალურია და იგი შეესაბამება მიზანს, არგუმენტირებულად დასაბუთებულია მიღწეული შედეგის გავლენა.				
რესურსები ზუსტად არის განსაზღვრული ის მატერიალური და ადამიანური რესურსები, რომლებიც არის საჭირო პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობებისათვის.				
დიზაინი პროექტი აგებულია თანმიმდევრულად და ლოგიკურად.				

გთავაზობთ შემთხვევის (ე.წ. ქეისის) ჰოლისტური შეფასების სქემის/რუბრიკის ნიმუშს.

- სიტუაციაში მოცემული პრობლემა ზუსტად არის იდენტიფიცირებული. ანალიზი

სრულყოფილად არის წარმოდგენილი. ჩანს პრობლემასთან დაკავშირებული თეორიული მასალის სრულყოფილი ცოდნა, რომელიც ადეკვატურია კონკრეტული სიტუაციისა. ანალიზში ნაჩვენებია პრობლემიდან გამომდინარე არასასურველი შედეგები. რეკომენდაციები სრულად ემსახურება პრობლემის გადაჭრას. მოცემულია ის სასურველი შედეგები, რომლებიც პრობლემის გადაჭრის შედეგად მიიღწევა (5 ქულა).

- სიტუაციაში მოცემული პრობლემა იდენტიფიცირებულია. ანალიზი წარმოდგენილია, თუმცა არ არის სრულყოფილი. პრობლემასთან დაკავშირებული თეორიული მასალა მოცემულია, მაგრამ ნაკლებად არის დაკავშირებული კონკრეტულ სიტუაციასთან. ანალიზში ნაჩვენებია პრობლემიდან გამომდინარე არასასურველი შედეგები, მოცემულია რეკომენდაციები, რომლებიც ემსახურება პრობლემის გადაჭრას, მაგრამ არ არის მოცემული ან არასრულად არის ის სასურველი შედეგები, რომლებიც მოჰყვება პრობლემის გადაჭრას (4 ქულა).
- სიტუაციაში მოცემული პრობლემა მეტ-ნაკლები სიზუსტით არის იდენტიფიცირებული. ანალიზი წარმოდგენილია, თუმცა არ არის სრულყოფილი. პრობლემასთან დაკავშირებული თეორიული მასალა მწირია და ნაკლებად არის დაკავშირებული კონკრეტულ სიტუაციასთან. ანალიზში არ არის ნაჩვენები პრობლემიდან გამომდინარე არასასურველი შედეგები. არასრულად არის მოცემული რეკომენდაციები, რომლებიც ემსახურება პრობლემის გადაჭრას. არ არის მოცემული, ან არასრულად არის ის სასურველი შედეგები, რომლებიც მოჰყვება პრობლემის გადაჭრას (3 ქულა).
- სიტუაციაში მოცემული პრობლემა მეტ-ნაკლები სიზუსტით არის იდენტიფიცირებული. ანალიზი არ არის წარმოდგენილი, მოცემულია მხოლოდ შემთხვევის (ე.წ. ქეისის) პერიფრაზი. პრობლემასთან დაკავშირებული თეორიული მასალის ცოდნა არ ჩანს. ანალიზში არ არის ნაჩვენები პრობლემიდან გამომდინარე არასასურველი შედეგები. რეკომენდაციები, რომლებიც ემსახურება პრობლემის გადაჭრას ძალიან მწირია და ისიც ზოგადი და არაფრისმომცემი. არ არის მოცემული ან არასრულად არის ის სასურველი შედეგები, რომლებიც მოჰყვება პრობლემის გადაჭრას (2-1 ქულა).
- სიტუაციაში მოცემული პრობლემა არასწორად არის იდენტიფიცირებული. ანალიზი არ არის მოცემული, თუ მოცემულია - არასწორად. პრობლემასთან დაკავშირებული თეორიული მასალის ცოდნა და კონკრეტულ სიტუაციასთან დაკავშირება არ ჩანს. ანალიზში არ არის ნაჩვენები პრობლემიდან გამომდინარე არასასურველი შედეგები. არ არის ან არასწორად არის რეკომენდაციები, რომლებიც ემსახურება პრობლემის გადაჭრას. არ ჩანს ის სასურველი შედეგები, რომლებიც ემსახურება პრობლემის გადაჭრას (0 ქულა).

საგანმანათლებლო დაწესებულებაში უნდა მოქმედებდეს შეფასების თანასწორი და სამართლიანი სისტემა, აგრეთვე - შეფასების გასაჩივრების მექანიზმი, რომელიც მისცემს სტუდენტს შესაძლებლობას, საფუძვლიანი ეჭვის შემთხვევაში, საპრეტენზიო განაცხადით მიმართოს ფაკულტეტს/სკოლას საპრეტენზიო კომისიის შექმნის და შესაბამისი პროცედურების ინიცირების მოთხოვნით.

აღსანიშნავია, რომ სასწავლო კურსების სისტემური შეფასების ფარგლებში გათვალისწინებული უნდა იყოს სტუდენტთა მხრიდან უკუკავშირის მიღება კურსით განსაზღვრული შეფასების სისტემის ეფექტიანობის შესახებ. უკუკავშირის შედეგები ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ლექტორთათვის, აგრეთვე ფაკულტეტის/სკოლის ადმინისტრაციისთვის და გამოყენებულ უნდა იქნეს კურსის შეფასების სისტემის გაუმჯობესების მიზნით.

პროგრამაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალი უნდა ფლობდეს სათანადო ცოდნას შეფასების თანამედროვე მეთოდებთან დაკავშირებით. ამასთან ერთად, სასწავლო კურსების შედგენის, მათი განახლების და გაუმჯობესების პროცესში პროგრამაში ჩართული პერსონალი უნდა იღებდეს კონსულტაციებსა და მხარდაჭერას უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისგან სხვადასხვა საკითხებთან დაკავშირებით, მათ შორის, შეფასების მექანიზმებისა და მიდგომების შესახებ.

სადისერტაციო/კვლევითი/სამეცნიერო კვლევითი ნაშრომის მაღალი სტანდარტის უზრუნველსაყოფად, პროგრამის ფარგლებში შემუშავებული უნდა იყოს სადისერტაციო/კვლევითი/სამეცნიერო კვლევითი ნაშრომის (საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო ნაშრომის) დოკუმენტი, რომელიც დეტალურად უნდა აღწერდეს ნაშრომის დაცვისა და შეფასების პროცედურებსა და შეფასების კრიტერიუმებს.

საკვალიფიკაციო ნაშრომის დოკუმენტში გათვალისწინებული უნდა იყოს ეტაპობრივი და თანმიმდევრული პროცესები, რაც გულისხმობს კვლევითი პროცესების სისტემატიზაციას, შუალედური კვლევითი ანგარიშების წარდგენასა და აკადემიური ხარისხის მაძიებლისთვის ხელმძღვანელის მხრიდან პერიოდული უკუკავშირის მიწოდებას.

ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს საშუალება უნდა ჰქონდეს დაესწროს ნაშრომის დაცვასა და ჩაერთოს მის ირგვლივ გამართულ დისკუსიაში.

მნიშვნელოვანია სამაგისტრო და სადოქტორო დონეზე სტუდენტთა შეფასება იყოს გამჭვირვალე და ობიექტური, რათა კვლევითი კომპონენტის შეფასება განხორციელდეს მრავალსპექტრულად. სამაგისტრო და სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა უნდა ითვალისწინებდეს ნაშრომის დაცვისა და შეფასების გამჭვირვალე და სამართლიან პროცედურებს, რომელიც დაეფუძნება კოლეგიალურ შეფასებას კომისიური წესით. სამაგისტრო/სადოქტორო ნაშრომის დაცვის კომისიის შემადგენლობაში, სასურველია, შედიოდნენ როგორც პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, ასევე - გარე ექსპერტები.

დაწესებულებაში უნდა არსებობდეს ნაშრომის შესრულების აკადემიური სტილის მოთხოვნები, რომელიც წინასწარ იქნება ცნობილია სტუდენტებისათვის და გათვალისწინებულია სტუდენტთა ნაშრომების შეფასებისას.

სტუდენტთა შეფასებისას უნდა იყოს გამოყენებული აკადემიური და კვლევის ეთიკის, აკადემიური კეთილსინდისიერების, პლაგიატის პრევენციის, აღმოჩენის და რეაგირების მექანიზმები; აღნიშნული მოთხოვნა ხაზს უსვავს კვლევის პროცესში აკადემიური კეთილსინდისიერების დაცვის საკითხებს და უზრუნველყოფს შეფასების ობიექტურობას და აწესრიგებს ეთიკურ საკითხებს, რაც თანამედროვე აკადემიურ და სამეცნიერო საზოგადოებაში მნიშვნელოვანი ღირებულებებია.

სტუდენტის შეფასების კომპონენტის საკითხები ასევე ეხება გასაჩივრების მექანიზმს, რომლის

მიხედვით, სტუდენტის შეფასების გასაჩივრების პროცესი უნდა იყოს გამჭვირვალე და ობიექტური, იგი უნდა ითვალისწინებდეს შეფასების შედეგების განხილვასა და გადაწყვეტილების მიღებას სხვა შემფასებლის/შემფასებლების მიერ.

III სტანდარტი - სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა

3.1. სტუდენტთა საკონსულტაციო და მხარდამჭერი სერვისები

უსდ უნდა სთავაზობდეს სტუდენტებს საკონსულტაციო მომსახურებას, რაც ხელს შეუწყობს მათ განვითარებასა და სწავლის შედეგების მიღწევას. საკონსულტაციო მომსახურების მიწოდებისას უნდა გაითვალისწინონ სტუდენტთა საჭიროებები და თავისებურებები (განსაკუთრებით საერთაშორისო სტუდენტების არსებობის შემთხვევაში). ასევე ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ სტუდენტები ინფორმირებული იყვნენ იმ საკონსულტაციო სერვისების შესახებ, რომლებსაც მათ უსდ სთავაზობს. უსდ - მ უნდა უზრუნველყოს სტუდენტებისათვის, ასევე, არსებობის შემთხვევაში საერთაშორისო სტუდენტებისათვის შიდა საუნივერსიტეტო სივრცეში ინტეგრირება. სტუდენტს კონსულტაციას უნდა უწევდეს აკადემიური და/ან ადმინისტრაციული პერსონალი, რომელიც მას დაეხმარება სასწავლო კურსების შერჩევაში, მათი თანმიმდევრობის განსაზღვრაში, სტაჟირებისა და პრაქტიკის სწორ შერჩევასა და მსგავს აკადემიურ საკითხებში.

დაწესებულებამ საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისას მიზნად უნდა დაისახოს სტუდენტთა სწავლების პროცესის მრავალფეროვნება და ამისათვის დაწესებულებაში შექმნას ხელიშემწყობი პირობები, რაც ზოგადად უმაღლესი განათლების სისტემის კონტექსტია და ინსტიტუციები უნდა უზრუნველყოფდნენ სტუდენტთათვის მრავალფეროვანი საგანმანათლებლო გარემოს შექმნას და მოქნილი სასწავლო გზების არსებობის საშუალებების შეთავაზებას.

3.2. მაგისტრანტთა და დოქტორანტთა ხელმძღვანელობა

დაწესებულებას შემუშავებული უნდა ჰქონდეს სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამაზე სამაგისტრო/სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელისა და მაგისტრანტთა/დოქტორანტთა თანაფარდობის განსაზღვრის მეთოდოლოგია, რომელიც უზრუნველყოფს ხელმძღვანელობის ეფექტურად წარმართვას. რეკომენდირებულია, უსდ-ს განსაზღვრული ჰქონდეს, თუ რამდენი მაგისტრანტის და/ან დოქტორანტის ხელმძღვანელობა შეუძლია ერთ პროფესორს ერთდროულად. აღნიშნული მაჩვენებლის შემუშავების დროს დაწესებულებამ შესაძლებელია გაითვალისწინოს თავისი პრაქტიკები, რომელსაც ნაშრომის ხელმძღვანელები/სტუდენტები ეფექტურ შედეგებზე გაჰყავს, ასევე უნდა გაითვალისწინოს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკები. თუმცა ამ შემთხვევაში ასევე გასათვალისწინებელია ნაშრომის ხელმძღვანელების საერთო დატვირთვა, მათ შორის, სხვა ინსტიტუტებშიც.

უსდ-ს უნდა ჰქონდეს შემუშავებული სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომების ხელმძღვანელის/თანახელმძღვანელის საქმიანობის ხარისხის შეფასების მექანიზმები. აღნიშნული მექანიზმი შესაძლებელია ითვალისწინებდეს ნაშრომის ხელმძღვანელების თვითშეფასებას, ან

დაწესებულების მხრიდან ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების არსებობას და საქმიანობის მონიტორინგს. მექანიზმები უნდა უზრუნველყოფდეს ხელმძღვანელობის/თანახელმძღვანელობის პროცესის ეფექტურ განხორციელებას და განვითარებას, ამისათვის, წახალისებული უნდა იყოს პროცესის ეფექტური განხორციელება და სათანადო ხელისშემწყობი მექანიზმების არსებობა.

მაგისტრანტთა/დოქტორანტთა სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის წარმატებით განხორციელებისთვის, სამეცნიერო ხელმძღვანელი, სათანადოდ უჭერს მხარს მაგისტრანტებსა და დოქტორანტებს. ეს მხარდაჭერა შესაძლებელია გამოიხატოს რეგულარულ კონსულტაციებში (კონსულტაციების თემატიკა - კვლევის მეთოდოლოგია, პროფესიული განვითარება, თეზისის/სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომის/დისერტაციის წერის პროცესი, ადგილობრივ და საერთაშორისო სამეცნიერო ქსელში ინტეგრირების პროცესი, ადგილობრივ და საერთაშორისო სამეცნიერო ღონისძიებებში მონაწილეობისა და შედეგების წარდგენის პროცესი, სამეცნიერო სტატიების რეფერირებად ჟურნალში გამოქვეყნება, სამეცნიერო საგრანტო კონკურსებში მონაწილეობა და სხვა) რომელთა რაოდენობა შეესაბამება პროგრამისა და საკვლევი თემის სპეციფიკას.

საკვლევი თემის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მაგისტრანტს/დოქტორანტს შესაძლებელია ჰყავდეს თანახელმძღვანელი, რომელიც მხარდაჭერას უწევს მაგისტრანტს/დოქტორანტს სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის განხორციელების პროცესში ხელმძღვანელთან და მაგისტრანტთან/დოქტორანტთან შეთანხმების საფუძველზე.

პროგრამის ბენეფიციართა და დაინტერესებულ პურთა ინფორმირების მეტი გამჭვირვალობისათვის, მიზანშეწონილია, დაწესებულებას ჰქონდეს საჯაროდ გამოქვეყნებული ინფორმაცია ხელმძღვანელების კვლევითი ინტერესებისა და პუბლიკაციების შესახებ.

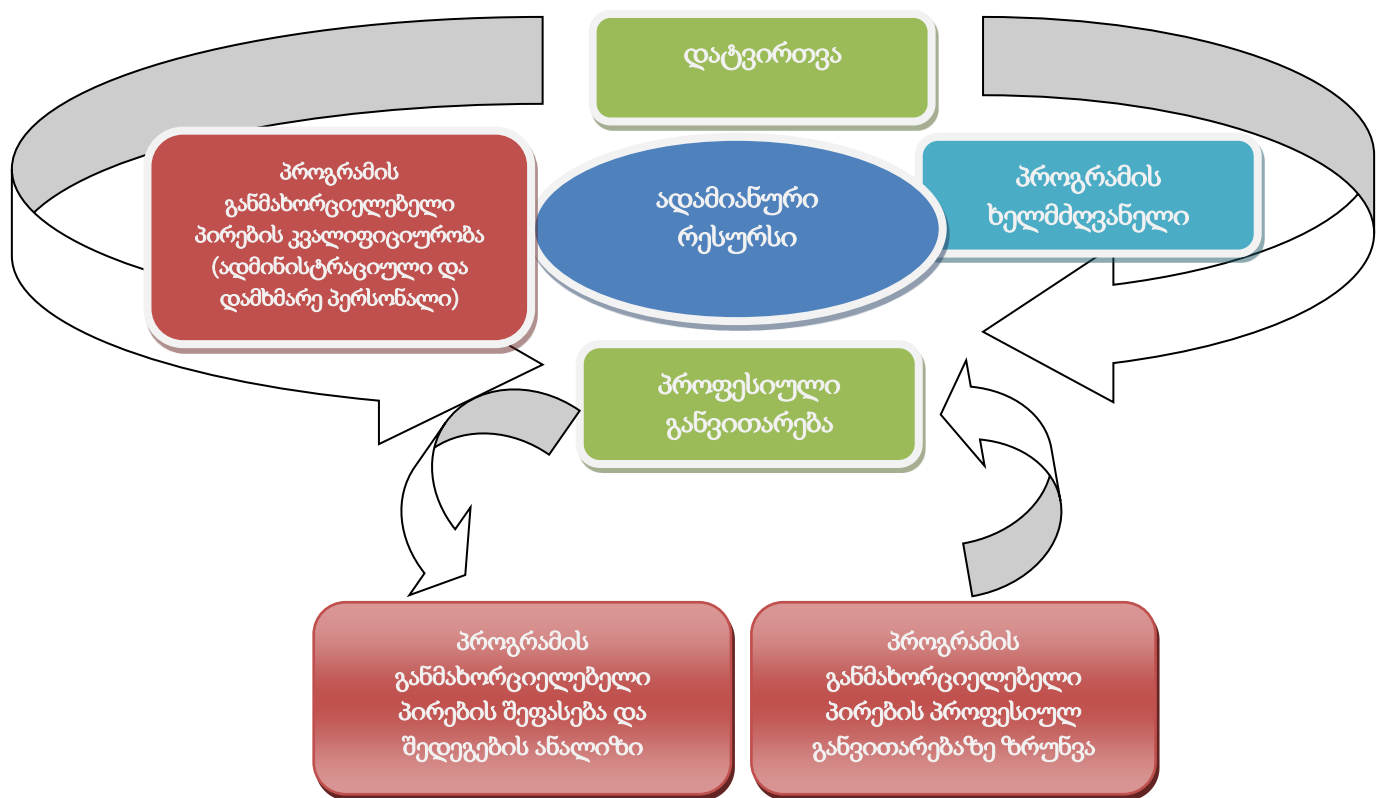
4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა

4.1. ადამიანური რესურსი

აკრედიტაციის სტანდარტის თანახმად, ადამიანური რესურსები უნდა უზრუნველყოფდეს პროგრამის მდგრად, სტაბილურ, ეფექტურ ფუნქციონირებასა და განსაზღვრული მიზნების მიღწევას. ადამიანური რესურსების მართვის ნაწილი ამ სტანდარტში გრაფიკულად შესაძლოა შემდეგნაირად წარმოვიდგინოთ.

ადამიანური რესურსები - პროგრამის განმახორციელებელი პირების კვალიფიკაცია

უნივერსიტეტის სტრატეგიული პრიორიტეტია მიიზიდოს მაღალი ხარისხის აკადემიური პერსონალი. იმისათვის რომ პროგრამა განხორციელდეს, მასში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი რაოდენობისა და კვალიფიკაციის აკადემიური პერსონალი, რომელიც უზრუნველყოფს სტუდენტებისთვის პროგრამის სწავლის შედეგების გამომუშავებას. აკრედიტაციის სტანდარტი აღწერს, რომ საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელ პირებს უნდა ჰქონდეთ შესაბამისი კვალიფიკაცია. ამ მიზნით, უნივერსიტეტს უნდა გააჩნდეს აკადემიური პერსონალის შერჩევის, დანიშვნის და მათი აკადემიური განვითარების შესახებ ინფორმაციის მოპოვების და ასახვის პოლიტიკა.

პოლიტიკა უნდა აღწერდეს აკადემიური პერსონალის შერჩევის ეტაპებსა და პროცედურებს, რომელშიც გაწერილი უნდა იყოს ზოგადი რეგულაციები აკადემიური/სამეცნიერო პერსონალის კვალიფიკაციის დადასტურების შესახებ, მოწვეული პერსონალის ან მასწავლებლის კვალიფიკაციის დადასტურების შესახებ, მაგისტრანტის და დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელის აუცილებელი მოთხოვნების შესახებ.

ყველა დარგის სპეციფიკიდან გამომდინარე, სამსახურებრივი აღწერები და საკვალიფიკაციო მოთხოვნები უნდა განისაზღვროს დეპარტამენტის/შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის, ან პროგრამის დონეზე, რაც შემდგომ უნდა განთავსდეს ადამიანური რესურსების მართვის ერთიან ბაზაში.

პროგრამის განმახორციელებელი პირების შერჩევის პროცედურა უნდა იყოს გამჭვირვალობის და სამართლიანობის პრინციპებზე დაფუძნებული. ადამიანური რესურსების სამსახური უნდა ინახავდეს საკონკურსო მასალებსა და მონაცემებს გამოცხადებული ვაკანსიების შესახებ. ადამიანური რესურსების მართვის სამსახურს უნდა ჰქონდეს მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს პროგრამის განმახორციელებელი პირების აკადემიური განვითარების, ახალი შრომებისა და პუბლიკაციების შესახებ ინფორმაციის ასახვას და მუდმივ განახლებას მათ ბაზებში. ასევე მუდმივად უნდა ხდებოდეს საკვალიფიკაციო მოთხოვნებთან პერსონალის შესაბამისობის დადგენა. ეს ყოველივე საშუალებას იძლევა შეიქმნას პროგრამის განმახორციელებელი პირების რეიტინგი.

ინფორმაცია საკადრო პოლიტიკის შესახებ უნდა იყოს საჯარო ინფორმაცია. მაგალითად, პერსონალის მართვის პოლიტიკა, პროცედურები, შემოთავაზებული ტრენინგები, მომსახურე პერსონალის მიმართ მხარდაჭერის ღონისძიებები და ა.შ. (მაგ., იხ. [შეფილდის უნივერსიტეტი](#)).

ადამიანური რესურსები - აკადემიური/სამეცნიერო, მოწვეული/ადმინისტრაციული, დამხმარე პერსონალის რაოდენობა და დატვირთვა

ადამიანური რესურსების სამსახურმა პროგრამის ხელმძღვანელებისთვის (და მათთან თანამშრომლობის საფუძველზე), სასურველია, შეიმუშავოს სახელმძღვანელო, რომელიც ასახავს ზოგად პრინციპებს, რეკომენდაციებსა და მეთოდოლოგიას პერსონალის დატვირთვის სქემის შედგენის შესახებ. სახელმძღვანელო შესაძლებელია ითვალისწინებდეს ადამიანური რესურსების იმგვარ გადანაწილებას თითოეულ პროგრამაზე, რომლითაც პროგრამის მდგრადობა შენარჩუნდება. სახელმძღვანელო შესაძლებელია ითვალისწინებდეს თითოეული პროგრამის მახასიათებლებს და მოიცავდეს შემდეგს:

- პროგრამის განმახორციელებელი პირების დატვირთვის შედგენის მეთოდოლოგიას და პროცედურებს, რომლებიც ითვალისწინებს მათ დატვირთვას და ვალდებულებებს სხვა დაწესებულებების მიმართ. აქვე მნიშვნელოვანია გამოიყოს მოთხოვნები, რათა დარეგულირდეს ერთ მაგისტრანტის/დოქტორანტის ხელმძღვანელებზე სტუდენტების რაოდენობის ზღვრული ოდენობა.
- საუკეთესო პრაქტიკას და რეკომენდებულ მაჩვენებელს, რომელიც არეგულირებს აკადემიური, ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის თანაფარდობას სტუდენტთა რაოდენობასთან (https://www.ucu.org.uk/media/5566/An-analysis-of-studentstaff-ratios-and-academics-use-of-time-and-potential-links-with-student-satisfaction- Dec-12/pdf/ucu_ssranalysis_dec12.pdf; https://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=EAG_PERS_RATIO
- მნიშვნელოვანია პროგრამის განმახორციელებელი პირების (აკადემიური, მოწვეული, საათობრივად ანაზღაურებადი) დატვირთვა ითვალისწინებდეს სტუდენტების კონსულტაციას. უმაღლესმა საგანმანათლებლო დაწესებულებამ უნდა უზრუნველყოს სტუდენტების აკადემიური კონსულტაციის კულტურის განვითარება აკადემიურ მოწვეულ პერსონალსა და სტუდენტებს შორის. სტუდენტების კონსულტაციის მექანიზმი არ უნდა შემოიფარგლებოდეს ლექტორთან გამოცდის წინა პერიოდში მიღებული რჩევებითა და უკუკავშირით. მნიშვნელოვანია თითოეულ ფაკულტეტზე არსებობდეს ფაკულტეტის აკადემიური მრჩეველი, რომელიც სტუდენტებს ინფორმაციას მიაწვდის და დაეხმარება მათი კურიკულუმის დაგეგმვასა და კურსების არჩევაში, ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენაში, საზღვარგარეთ სასწავლებლად გამგზავრებისას სასწავლო გეგმის შედგენასა და თითოეულ კურსის შინაარსში გარკვევაში. აკადემიური მრჩეველი ევროპის საგანმანათლებლო სივრცის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში (მაგ., [ხრონიგენის უნივერსიტეტი](#), [სტოკჰოლმის უნივერსიტეტი](#); [ამსტერდამის უნივერსიტეტი](#); [გლაზგოს უნივერსიტეტი](#)). რეკომენდებულია უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებას ჰქონდეს აკადემიური კონსულტაციის სახელმძღვანელო თითოეულ ფაკულტეტზე, რომელშიც მოცემული იქნება მრჩეველის პასუხისმგებლობები, სტუდენტებთან ურთიერთობის, დაკავშირების პროცედურები და

ფორმები, სტუდენტების პასუხისმგებლობები, მრჩეველის თვითშეფასების შეფასების ფურცელი (ე.წ. ჩეკლისტი), რომელიც მას დაეხმარება თვითრეფლექსიაში და ა.შ (http://www.pdc.edu/wp-content/uploads/2014/10/Faculty_Advising_Handbook_March_2017.pdf).

ამ კომპონენტის მოთხოვნების ფარგლებში გამოხატულია საგანმანათლებლო პროგრამის აფილირებული პერსონალის როლი პროგრამის მდგრადობის საკითხში. ამასთან, ხაზი ესმევა პერსონალის გონივრული დატვირთვის საკითხებს და მათი მდგრადობის შენარჩუნებისათვის სხვადასხვა მაჩვენებლების განსაზღვრისა და ანალიზის მნიშვნელობას. კერძოდ, უსდ - მ უნდა უზრუნველყოს საგანმანათლებლო პროგრამების რაოდენობრივი მაჩვენებლების, მათ შორის აკადემიური/სამეცნიერო/მოწვეულ პერსონალის დენადობის მაჩვენებლების შესწავლა, ხოლო ანალიზი და შედეგები გამოიყენოს პროგრამის მდგრადობის ხარისხის გასაუმჯობესებლად.

პროგრამის ხელმძღვანელი

პროგრამის ხელმძღვანელს უნდა გააჩნდეს პროგრამის შემუშავებისათვის აუცილებელი ცოდნა და გამოცდილება, ასევე სათანადო კომპეტენცია პროგრამის სწავლის სფეროში და უშუალოდაა ჩართული პროგრამის განხორციელებაში.

აკადემიური პროგრამის ხელმძღვანელი აკადემიური პროცესის შესაბამისად წარმართვის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი რგოლია, რომელიც უზრუნველყოფს პროგრამის განვითარებას უნივერსიტეტის მისიის, ხედვისა და სტრატეგიის გათვალისწინებით. პროგრამის ხელმძღვანელი უზრუნველყოფს პროგრამის განვითარებას, მონაწილეობს პოტენციური სტუდენტების მოზიდვის აქტივობებში, ხელს უწყობს სტუდენტების ინტეგრაციას კარიერულ ცენტრთან, სტუდენტთა აკადემიური მრჩეველის სამსახურთან ინტეგრაციაში, ახორციელებს ინფორმაციის მოთხოვნა/გაცვლას ფაკულტეტთან, სტუდენტებთან, გარე სააგენტოებსა და პარტნიორებთან პროგრამის ფარგლებში, თანამშრომლობს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან, მონაწილეობს პროგრამის შეფასებაში და მიღებული უკუკავშირის საფუძველზე ახორციელებს ცვლილებებს ფაკულტეტთან თანამშრომლობით.

ზემოთ ხსენებულიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია უნივერსიტეტს ჰქონდეს რეგულაციები, რომლებიც აღწერენ პროგრამის ხელმძღვანელის შერჩევის, შეფასების, კვალიფიკაციის დადასტურების მექანიზმებს. პროგრამის ხელმძღვანელის სამსახურებრივ აღწერაში დეტალურად უნდა იყოს მოცემული იმ აქტივობების, ფუნქციების ჩამონათვალი, რომლებსაც ეს პოზიცია მოიცავს.

4.2 მაგისტრანტისა და დოქტორანტის ხელმძღვანელის კვალიფიკაცია

მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის თითოეულ სტუდენტს უნდა ჰყავდეს კვალიფიციური ხელმძღვანელი და საჭიროების შემთხვევაში ერთი ან მეტი თანახელმძღვანელი, რომელსაც აქვს საკვლევი თემის შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი გამოცდილება.

მიზანშეწონილია განსაზღვრული იყოს, თუ რა საკვალიფიკაციო/კომპეტენციის მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს აკადემიური პერსონალი იმისათვის, რომ ისინი უფლებამოსილნი იყვნენ

უხელმძღვანელონ სტუდენტს სამაგისტრო/სადისერტაციო ნაშრომზე მუშაობისას. სფეროს სპეციფიკიდან და განვითარებიდან გამომდინარე, თითოეული მაგისტრანტის/დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი უნდა იყოს უახლესი ცოდნით აღჭურვილი, აქტიური მონაწილეობა უნდა ჰქონდეს მიღებული სამეცნიერო კვლევებში და გამოქვეყნებული ჰქონდეს სამეცნიერო ნაშრომები (სახელოვნებო მიმართულებებში - შემოქმედებითი/სამემსრულებლო პროექტი), რომელიც შეესაბამება მაგისტრანტის/დოქტორანტის სამაგისტრო/ სადისერტაციო ნაშრომის ზოგად თემატიკასა და მიმართულებას;

მნიშვნელოვანია ხდებოდეს სტუდენტებისგან უკუკავშირის მიღება იმის თაობაზე, თუ რამდენად კმაყოფილი არიან ისინი ხელმძღვანელთან მუშაობით.

პროგრამის მდგრადობისთვის, მიზანშეწონილია, სამაგისტრო, განსაკუთრებით სადოქტორო ნაშრომის ხელმძღვანელები იყვნენ დაწესებულების აკადემიური პერსონალი. ხოლო თანახელმძღვანელი, რომელიც საკვლევი თემის სპეციფიკის საჭიროებიდან გამომდინარეა დოქტორანტის სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის შემუშავებაში ჩართული, შესაძლებელია იყოს შესაბამისი კვალიფიკაციისა და კომპეტენციის დაწესებულებაში მიზნობრივად მოწვეული პირი (მოწვეული პერსონალის სტატუსით), რომელიც კვლევის გეგმის კონკრეტული თემატიკის/კომპონენტების შემუშავებაში უჭერს მხარს დოქტორანტს.

4.3 აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარება

უნივერსიტეტის წარმატების ფუნდამენტი მისივე პერსონალია. პერსონალის განვითარების სტრატეგიული, პროფესიული მიდგომა ხელს უწყობს უნივერსიტეტს, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს მისი მიზნების მისაღწევად საჭირო უნარებისა და კომპეტენციის მქონე კადრი. უნივერსიტეტი მიზნად უნდა ისახავდეს, შექმნას გარემო, რომელშიც პერსონალი შეძლებს გამოავლინოს თავისი შესაძლებლობების მაქსიმუმი კვლევისა თუ სწავლების პროცესში. დაწესებულებას უნდა ჰქონდეს პერსონალის განვითარებაზე ორიენტირებული გეგმა (მაგ., [ჯორჯიის უნივერსიტეტი](#), [ბრისტოლის უნივერსიტეტი](#)), რომელშიც განსაზღვრული უნდა იყოს შემდეგი:

- ✓ **დასაქმებულთა და დამსაქმებელთა მოლოდინები უწყვეტ პროფესიულ განვითარებასთან დაკავშირებით;**
სამუშაო აღწერილობების, ინდივიდუალური მიზნებისა თუ ფაკულტეტის/განყოფილების/სამეცნიერო ერთეულის დებულების ცვლილებების გამო უნდა განახლდეს პერსონალის განვითარების გეგმაც. შესაბამისი ცვლილებები უნდა შევიდეს აღნიშნულ გეგმაში და ორივე მხარე - როგორც დასაქმებული, ისე დამსაქმებელი - უნდა შეეგუოს მას.
- ✓ **პერსონალის განვითარების ხელშემწყობი საშუალებები;**
აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის მიერ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობის განხორციელებისათვის აუცილებელი პირობები (მატერიალური, ფინანსური რესურსები და სხვა).
- ✓ **კავშირი უწყვეტ პროფესიულ განვითარებასა და ინსტიტუციურ წახალისებას შორის;**

უნივერსიტეტმა აკადემიურ, სამეცნიერო და მოწვეულ პერსონალს უნდა შესთავაზოს წახალისება მუდმივი განვითარებისა და პროფესიული კულტურის ამაღლებისათვის, რითაც უზრუნველყოფს პერსონალის მზარდ მოტივაციასა და შრომის ნაყოფიერებას.

✓ **დაფინანსების გამჭვირვალე პროცედურები;**

უნივერსიტეტმა უნდა უზრუნველყოს პერსონალის სხვადასხვა შემეცნებით ღონისძიებებში მონაწილეობის დაფინანსება ღია, გამჭვირვალე და ობიექტური პროცესის გზით. მან თანაბარი შესაძლებლობები უნდა შეუქმნას ყველა დასაქმებულს.

✓ **პერსონალის განვითარებისათვის აუცილებელი აქტივობების ჩამონათვალი, რომელიც ეყრდნობა აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის საჭიროებებს. ტრენინგები, სამუშაო მივლინებები, კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსები, კონფერენციები, გაცვლითი, საერთაშორისო და/ან ადგილობრივი პროექტები/კვლევები/კონფერენციები, რომლებიც ემსახურება პროფესიულ და/ან სწავლების უნარის განვითარებასა ან/და საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარებასა და დანერგვას ადგილობრივ დონეზე.**

პროფესიული განვითარება - პროგრამის განმახორციელებელი პირების შეფასება და შედეგების ანალიზი

უნივერსიტეტმა რეგულარულად უნდა აწარმოოს აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის შეფასება და შემდგომ ამ შეფასების ანალიზი, რომლის შედეგებიც გამოყენებული იქნება პერსონალის განვითარებისა და დაწინაურებისთვის/წახალისებისთვის. უნივერსიტეტი პერსონალის საქმიანობას უნდა აფასებდეს არა მარტო სასწავლო, არამედ კვლევითი მიმართულებითაც.

რეკომენდებულია, უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებას შემუშავებული ჰქონდეს პერსონალის შეფასების პოლიტიკა, რომელშიც სრულად იქნება გაწერილი განსახორციელებელი პროცედურების, მათი მიზნებისა და შედეგების შესახებ. (მაგ., [მიუნხენის ტექნიკური უნივერსიტეტი](#), [აალტოს უნივერსიტეტი](#)). ჩამოთვლილი უნივერსიტეტების შესაბამისი დოკუმენტების მიხედვით, შეფასების კრიტერიუმები უნდა ეფუძნებოდეს გამჭვირვალობის, პროგნოზირებადობისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის პრინციპებს. პერსონალის შეფასება შესაძლოა განხორციელდეს სამი მიმართულებით:

✓ **კვლევა ან/და შემოქმედებითი და საშემსრულებლო საქმიანობა;**

პერსონალის მნიშვნელოვანი თანამონაწილეობით რეფერირებად ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების რაოდენობა და კონფერენციებში ჩართულობა; საერთაშორისო რეპუტაცია (მოწვევები საერთაშორისო კონფერენციებიდან; პრიზები; ჯილდოები; კვლევითი სტიპენდიები; გრანტები; ინტერდისციპლინარული ერთობლივი კვლევითი პროექტები; ახალგაზრდა მეცნიერთა ხელშეწყობა; საპატენტო განაცხადები, მინიჭებული პატენტები, კომერციალიზებული პატენტები და ა.შ.)

✓ **სწავლება;**

სწავლების ხარისხი (სტუდენტების სემესტრული შეფასების ანგარიშები, დეკანის/პროგრამის ხელმძღვანელის შეფასება); სწავლების ახალი კონცეფციების დანერგვა/განვითარება;

თანამედროვე სწავლების მეთოდების გამოყენება; საბაკალავრო და სამაგისტრო ნაშრომების ხელმძღვანელობა; მონაწილეობა საერთაშორისო მოხილობაში; მონაწილეობა პროფესიული განვითარებისათვის საჭირო ღონისძიებებში (მაგ., სწავლების მეთოდების შესახებ ტრენინგებში/კონფერენციებში) და ა.შ.

- ✓ აკადემიური ჩართულობა (საქმიანობა სამეცნიერო საზოგადოებაში, აკადემიური ხელმძღვანელობა, სოციალური ჩართულობა).

პერსონალის მიერ მისი საქმიანობის შედეგების შესახებ ინფორმაციის გავრცელება; უმცროსი კოლეგების მენტორობა; სამეცნიერო/შემოქმედებითი და მთლიანად საზოგადოების განვითარებისათვის გაწეული მომსახურეობა; უნივერსიტეტის მართვაში აქტიური ჩართულობა; უნივერსიტეტის კომიტეტებისა თუ საბჭოების წევრობა/თავმჯდომარეობა და ა.შ.

აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის შეფასება შესაძლებელია განხორციელდეს რამდენიმე საშუალების გამოყენებით:

- ✓ გამოკითხვები;

თავად აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის, სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელის, ფაკულტეტის დეკანის, სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელის, სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულების წარმომადგენლების გამოკითხვები.

- ✓ პერსონალის პირადი საქმის ანალიზი;

- ✓ სპეციალური კომისიის მიერ პერსონალთან გასაუბრება.

ENQA - ს მიერ შემუშავებული დოკუმენტის მიხედვით შეთავაზებულია, რომ ელექტრონული სწავლების პროგრამების შედგენაში /შემუშავებაში/შეფასებაში ჩართულ პირებს უნდა ჰქონდეთ აკადემიური და ტექნიკური ასპექტების შესახებ ცოდნა. ვირტუალური სასწავლო გარემო ხელს უნდა უწყობდეს მეთოდებისა და ხელსაწყოების/მექანიზმების მრავალფეროვნებას. შესაბამისად, უსდ - მ საჭიროების შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოს ელექტრონული/დისტანციური სწავლება-სწავლის/შეფასების მეთოდების ეფექტურად გამოყენების მიზნით, პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალის გადამზადება. ამისათვის, შესაძლებელია დაწესებულებაში არსებობდეს ელექტრონული/დისტანციური სწავლების სახელმძღვანელო მითითებები, ინსტრუქციები, პროცესის წარმართვის წესები, ელექტრონული პორტალის წარმოებისა და ინფორმაციის განთავსების წესები, რომელსაც იყენებდეს პერსონალი პროცესების განხორციელების დროს. პერსონალს ასევე შესაძლებელია ჩატარდეს მიზნობრივი ტრენინგები, ან მიეწოდოს სახელმძღვანელოდ საერთაშორისო გამოცდილების მასალები/სახელმძღვანელოები.

4.4 მატერიალური რესურსი

აღნიშნული კომპონენტი ხაზს უსვავს რესურსების რაოდენობრივად და ხარისხობრივად უზრუნველყოფას და კავშირს პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების მიღწევასთან. უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო პროგრამის/კლასტერში დაჯგუფებული საგანმანათლებლო

პროგრამების სპეციფიკის გათვალისწინებით, უნდა არსებობდეს სათანადო ინვენტარით აღჭურვილი სასწავლო ფართი, მათ შორის, სასწავლო/სამეცნიერო-კვლევითი ლაბორატორიები, პრაქტიკული კომპონენტის განსახორციელებლად საჭირო ინვენტარი, საინფორმაციო-ტექნოლოგიური აღჭურვილობა ან შესაბამის დაწესებულებებთან გაფორმებული ხელშეკრულებები ამ დაწესებულების რესურსების სათანადო გამოყენების პირობით, შესაბამისი მარაგები (რეაქტივები, სასწავლო მასალები და სხვა), რომლებიც უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების მიღწევას შესაბამისი სტუდენტთა რაოდენობის გათვალისწინებით.

პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო უძრავ ნივთებთან დაკავშირებით მართლზომიერი მფლობელობა წარმოიშობა წერილობითი ფორმით დადებული გარიგებისა და უფლების საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის გზით. მართლზომიერი მფლობელობა უძრავ ნივთზე დასტურდება საჯარო რეესტრის ამონაწერით. დაწესებულებაში შენობის აზომვითი ნახაზის საფუძველზე უნდა გაიმიჯნოს პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო სასწავლო და დამხმარე ფართი. სასწავლო ფართში ითვლება ის ფართი, რომელიც გამოიყენება სწავლა-სწავლების მიზნებისთვის, კერძოდ: სასწავლო აუდიტორია, საკონფერენციო დარბაზი, საპროფესორო, სადაც სტუდენტებს პროფესორები უწევენ კონსულტაციას, სასწავლო/სამეცნიერო-კვლევითი ლაბორატორიები, ბიბლიოთეკა (გარდა წიგნსაცავისა) და სხვა ფართი, საგანმანათლებლო პროგრამის სპეციფიკიდან გამომდინარე.

პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო მოძრავ ნივთებზე მართლზომიერი მფლობელობის მოსაპოვებლად აუცილებელია მხარეებს შორის არსებობდეს გარიგება და ნივთი გადავიდეს შემძენის მფლობელობაში. ამ შემთხვევაში მფლობელობა დასტურდება შესაბამისი გარიგებით და ნივთის ფაქტობრივი ფლობითა და სარგებლობით. დაწესებულება ვალდებულია, სათანადო წერილობითი მტკიცებულებებით (წერილობითი ხელშეკრულება, მიღება-ჩაბარების აქტი, ანგარიშ-ფაქტურა, ბალანსზე ხანგრძლივი პერიოდით არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტი (ინვენტარიზაციის შედეგები და სხვა), ზეპირად განხორციელებული ჩუქებისას მჩუქებლის წერილობითი დასტური და ა.შ.) დაადასტუროს მოძრავ ნივთებზე მფლობელობის/საკუთრების უფლება.

მნიშვნელოვანია პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო შენობის/შენობების სასწავლო/სამეცნიერო-კვლევით ლაბორატორიებში უსაფრთხოების დაცვის უზრუნველყოფა, რაც დასტურდება შესაბამისი დოკუმენტაციით (სასწავლო/სამეცნიერო-კვლევით ლაბორატორიებში დაცული უნდა იყოს უსაფრთხოების ნორმები, რაც გულისხმობს, მაგალითად: ვენტილაციის არსებობას, ხანძარსაწინააღმდეგო მოწყობილობების და სპეც-ტანსაცმლის ქონას და ა.შ.).

მნიშვნელოვანია, რომ დაწესებულების საკუთრებასა ან მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული მატერიალური რესურსი (უძრავი და მოძრავი ნივთები) ემსახურებოდეს დაწესებულების საგანმანათლებლო მიზნების რეალიზაციას და შეესაბამებოდეს საგანმანათლებლო პროგრამის, კვლევითი საქმიანობის განხორციელების მოთხოვნებსა და არსებულ და/ან დაგეგმილ სტუდენტთა რაოდენობას.

დაწესებულებას უნდა ჰქონდეს პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო წიგნადი ფონდი და ამ

ფონდის ფლობის დამდასტურებელი დოკუმენტაცია. პროგრამის განსახორციელებლად საჭირო ბეჭდური და ელექტრონულ მატარებლებზე არსებული საბიბლიოთეკო ფონდი უნდა იყოს მრავალფეროვანი და განახლებადი დარგში მიმდინარე განვითარებების კვალდაკვალ, რათა უზრუნველყოს საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევა და კვლევითი/სამეცნიერო კვლევით საქმიანობის განხორციელება. მნიშვნელოვანია, რომ სტუდენტებისთვის ხელმისაწვდომი იყოს უახლესი სამეცნიერო პერიოდული გამოცემები, საერთაშორისო ელექტრონული საბიბლიოთეკო ბაზები, რომლებიც საშუალებას აძლევს მათ გაეცნონ შესაბამისი მიმართულების/დარგის უახლეს სამეცნიერო მონაცემებს პროგრამის სწავლის შედეგების მისაღწევად.

უნივერსიტეტს უნდა ჰქონდეს საერთაშორისო ელექტრონულ საბიბლიოთეკო ქსელში ჩართულობის დამდასტურებელი დოკუმენტაცია (ხელშეკრულება, მემორანდუმი, შეთანხმება და სხვა), ასევე, უნივერსიტეტი უნდა აკვირდებოდეს და აანალიზებდეს ელექტრონული საბიბლიოთეკო ბაზების გამოყენების სტატისტიკას.

მნიშვნელოვანია დაწესებულება ზრუნავდეს პროგრამის საბიბლიოთეკო, მატერიალური, საინფორმაციო და ციფრული რესურსების განახლებაზე; აღნიშნულის შესაბამისად, უზრუნველყოფილი იქნება პროგრამის შესაბამისი მატერიალური რესურსებით უწყვეტი მხარდაჭერა განსაკუთრებით იმ დარგის პროგრამებისათვის (მაგალითად: საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები, საინფორმაციო და ინჟინერიის მიმართულებების პროგრამები და სხვა), რომელიც დინამიური ცვლას და განახლებას მოითხოვს გარკვეული პერიოდულობით.

4.5 პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტი და პროგრამის ფინანსური მდგრადობა

საგანმანათლებლო პროგრამის/კლასტერში დაჯგუფებული საგანმანათლებლო პროგრამების/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტში გაწერილი უნდა იყო უსდ-ის მიერ პროგრამის მხარდაჭერა.

პროგრამისათვის უსდ-ის ბიუჯეტით გათვალისწინებული ფინანსური რესურსების გამოყოფა უნდა იყოს ეკონომიკურად მიღწევადი. სასურველია, არსებობდეს დაფინანსების დივერსიფიცირებული წყაროები, რომლებიც რისკების მართვას უზრუნველყოფს ადეკვატურად და ეფექტურად. უნივერსიტეტს უნდა ჰქონდეს დოკუმენტურად გამყარებული ინფორმაცია დაფინანსების წყაროების არსებობის შესახებ. მოცემული დოკუმენტაცია უნდა ასახავდეს ინფორმაციას როგორც ჩართული აკადემიური, მოწვეული და/ან ადმინისტრაციული პერსონალის ანაზღაურების და სხვა ხარჯების, ასევე შესაბამისი შემოსავლის წყაროების შესახებ. ასევე, ხარჯებში გათვალისწინებული უნდა იყოს პროგრამით გათვალისწინებული აქტივობების უზრუნველყოფა (მაგ., კონფერენციებში მონაწილეობა; საერთაშორისო ჟურნალებში სტატიის პუბლიკაცია; წიგნადი ფონდის განახლება; პერსონალის პროფესიული განვითარება და სხვ.).

5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები

შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა (პროცესები და პროცედურები) უსდ-ის ერთ-ერთი

ძირითადი პასუხისმგებლობაა. მისი მიზანია უზრუნველყოს შესაბამისი ხარისხის აკადემიური პროგრამის განხორციელება. თითოეულ კონკრეტულ შემთხვევაში ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის სისტემა დამოკიდებულია უსდ-ს კონტექსტსა და მასშტაბებზე. იმისათვის, რომ ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის სისტემა იყოს ეფექტური, ის უნდა განხორციელდეს ფართო ჩართულობით, უნდა იყოს კომუნიკაცია სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან და, რაც მთავარია, უნდა მოხდეს რესურსების ეფექტიანი გამოყენება. შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა უსდ-ის ყოველდღიური ფუნქციონირების განუყოფელი ნაწილია.

5.1 შიდა ხარისხის შეფასება

უსდ-მ უნდა შექმნას ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის ისეთი პროცესები და სისტემები თავისი აკადემიური პროგრამებისთვის, რომლებიც საშუალებას მისცემს მიიღოს უკუკავშირი განსხვავებული დაინტერესებული მხარეებისაგან (მაგ: სტუდენტები, კურსდამთავრებულები, აკადემიური პერსონალი, ინდუსტრია და ა.შ.). ამგვარი სისტემა საშუალებას მისცემს უსდ-ს, რომ სხვადასხვა პერსპექტივებიდან შეაფასოს პროგრამა და მოახდინოს როგორც ძლიერი, ასევე სუსტი მხარეების იდენტიფიცირება.

ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის პროცესებსა და პროცედურებზე დაყრდნობით, უსდ-მ უნდა განახორციელოს შემდეგი:

- შეაფასოს თავისი პროგრამა როგორც პირდაპირი, ასევე არაპირდაპირი მეთოდების გამოყენებით. უსდ-მ უნდა შეაგროვოს მონაცემები, რომლებიც ასახავს სტუდენტების მიღწევებს შედეგზე ორიენტირებულ დავალებებში, აქტივობებში და ა.შ. დაადაროს შეფასების შედეგები შესაბამის სამიზნე ნიშნულებს. ის ასევე აგროვებს სხვა მონაცემებს (მაგ., სტუდენტთა კმაყოფილება, სტუდენტთა/კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი და ა.შ.), რათა მოახდინოს პროგრამის არაპირდაპირი მეთოდით შეფასება.
- გამოიყენოს განსხვავებულ მეთოდები (მაგ., სოციალურ მეცნიერებებში, განათლებაში და ა.შ.), რათა შეაგროვოს მონაცემები, რომლებიც აღწერს იმ სწავლებისა და სწავლის პროცესებს, რომლებიც გამოყენებულია აკადემიური პროგრამის ფარგლებში.
- მოაგროვოს როგორც რაოდენობრივი, ასევე თვისებრივი მონაცემები პროგრამის შეფასებისათვის (მაგ., სტუდენტთა პროგრესისა და პროგრამის დამთავრების მაჩვენებელი, სტატუსის შეჩერებისა და შეწყვეტის მაჩვენებელი, კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი, უკუკავშირი სტუდენტებისაგან, დამსაქმებლებისაგან და ა.შ.).
- შექმნას და განავითაროს მონაცემების შეგროვების სანდო და ვალიდური ინსტრუმენტები (მაგ., კითხვარები, ოქმები და ა.შ.).
- განახორციელოს პროგრამის შეფასება დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით როგორც უნივერსიტეტის შიგნით, ასევე გარეთ.

უსდ-მ უნდა დაიცვას აკადემიური კეთილსინდისიერება პროგრამის შეფასების პროცესში. მონაცემთა ფალსიფიკაციისა თუ მანიპულაციის ნებისმიერი შემთხვევა გამოუსწორებელი ზიანს

მიაყენებს და საფრთხის ქვეშ დააყენებს ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის პროცესებსა და პროცედურებს.

უსდ-ს მიერ განხორციელებული ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესები და პროცედურები უნდა ასრულებდეს მის დანიშნულებას. ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესები და პროცედურები ეფექტურად უნდა იქნას დაგეგმილი და განხორციელებული როგორც გამოყენებული რესურსების, ასევე დახარჯული დროის თვალსაზრისით. პროგრამის შეფასების ეფექტურობის უზრუნველსაყოფად სასურველია უსდ-მ იხელმძღვანელოს ისეთი რესურსით, როგორცაა, მაგ., განათლების შეფასების სტანდარტების გაერთიანებული კომიტეტი (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation - JCSEE).

<http://www.jcsee.org/program-evaluation-standards-statement>

პროგრამაში ჩართულმა პერსონალმა უნდა მოახდინოს შეფასების მონაცემების/შედეგების ანალიზი, ინტერპრეტირება და დაადგინოს აკადემიური პროგრამის ძლიერი და სუსტი მხარეები. მათ უნდა მიიღონ გადაწყვეტილება იმის თაობაზე, თუ როგორ დაძლიონ გამოვლენილი ნაკლოვანებები. სასურველია, რომ უსდ-ში არსებობდეს ინფორმაციის მიმოცვლის ნათელი სისტემა უნივერსიტეტის სტრუქტურებს, პერსონალსა და გადაწყვეტილების მიმღებ ორგანოებს შორის, რათა მოხდეს აკადემიური პროგრამაში არსებული გაუმჯობესების გაცნობა დაინტერესებული მხარეებისთვის და/ან პროგრამის გასაუმჯობესებლად შესაბამისი გეგმ(ებ)ის დასახვა.

უსდ-ის მიერ მომზადებული პროგრამის თვითშეფასების ანგარიში შექმნილი უნდა იყოს როგორც აკადემიური, ასევე ადმინისტრაციული პერსონალის ჩართულობით. როგორც წესი, აღნიშნულ პროცესში ჩართული არიან აკადემიური პერსონალის სრული შემადგენლობა და შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოების წარმომადგენლები. მათი ჩართულობა შეიძლება მოიცავდეს სხვადასხვა აქტივობებს:

- ფოკუს-ჯგუფებსა და ინტერვიუებში მონაწილეობა, რომელიც ეხება კონკრეტულ სტანდარტს/კომპონენტს/მოთხოვნას;
- თვითშეფასების ანგარიშის შექმნასა და/ან მის გადახედვაში უშუალო მონაწილეობა;
- მტკიცებულებების/მონაცემების და ა.შ. მიწოდება, რომელიც აღწერილია თვითშეფასების ანგარიშში ან თან ერთვის მას.

პროგრამის თვითშეფასების მომზადება არის სისტემური პროცესი, რომელიც ხდება გარკვეულ პერიოდულობით და მიზნად ისახავს როგორც აკადემიური პროგრამის შეფასებას დადგემილ სტანდარტებთან მიმართებით, ასევე ფორმალური უკუკავშირის მიღებას გარე შემფასებლებისაგან (შეადარეთ მონიტორინგს, რომელიც ქვემოთაა მოცემული). თვითშეფასების პროცესში უსდ (მისი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური და პროგრამის პერსონალი) ფოკუსირებულია:

- სტანდარტებთან მიმართებით გამოვლენილ ძირითად ძლიერ და სუსტ მხარეებზე;
- პროცესებსა და პროცედურებზე, რომლებიც გამოყენებულია აკადემიური პროგრამის ეფექტურად შესაფასებლად;
- პროგრამის შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით იღებს ინფორმირებულ გადაწყვეტილებებს, რაც გულისხმობს შესაბამის ინტერვენციებს, გაუმჯობესების გეგმასა

და ა.შ.

თვითშეფასების პროცესი კარგი საშუალებაა უნივერსიტეტისთვის, რათა მიიღოს და შეაგროვოს უკუკავშირი შიდა და გარე დაინტერესებული მხარეებისგან (მაგ., ინდუსტრია, პარტნიორები, გარე ექსპერტები და სხვ.) პროგრამის შესახებ. უნივერსიტეტმა უნდა ასახოს, თუ როგორ აღმოფხვრა (ან გეგმავს, რომ აღმოფხვრას) თვითშეფასების პროცესში გამოვლენილი ნაკლოვანებები.

ხარისხის უზრუნველყოფა ეფუძნება პრინციპს - "დაგეგმე, განახორციელე, შეამოწმე, განავითარე", რითიც აჩვენებს, რომ ის მუდმივად ზრუნავს პროგრამის ხარისხის გაუმჯობესებაზე.

ინსტიტუციის მიერ უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სწავლის შედეგების მიღწევისათვის სათანადო გარემოს შექმნა და დისტანციურად/ელექტრონულად პროცესების განხორციელების პირობებში ხარისხის შენარჩუნებისათვის უზრუნველყოს სათანადო მექანიზმების არსებობა. უსდ - მ ელექტრონული/დისტანციურად განხორციელებული სასწავლო პროცესის მონიტორინგისა და შეფასების მიზნით, უნდა უზრუნველყოს შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების ადაპტირება და მათ სათანადო დანერგვა.

5.2 გარე ხარისხის შეფასება

ხარისხის გარე უზრუნველყოფის პროცესები მოიცავს პროგრამის ფორმალურ შეფასებას გარე ექსპერტების მიერ (ეს შეიძლება იყოს ადგილობრივი ან საერთაშორისო პროფესიონალი შესაბამისი ცოდნით), პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშზე დაყრდნობით. ასეთი შეფასება ტარდება იმ სტანდარტებთან მიმართებით, რომლებიც დასახულია შესაბამისი ეროვნული ან საერთაშორისო სააგენტოს მიერ. გარე თვითშეფასების პროცესი შეიძლება დასრულდეს რეკომენდაციების მიღებით აკადემიური პროგრამის სამომავლო განვითარებისათვის. მნიშვნელოვანია, რომ უსდ-ს ფარგლებში განიხილებოდეს რეკომენდაციები მომავალი განვითარებისათვის და ასევე გაუმჯობესებების გზები დაისახოს ან სამოქმედო გეგმა შემუშავდეს. ასეთი სამოქმედო გეგმა შეიძლება მოიცავდეს სპეციფიკურ ინტერვენციებს, პასუხისმგებელ ორგანოებს/პერსონალს/ფაკულტეტს, დროის მონაკვეთსა და ა.შ.

უსდ-მ შეიძლება მიზანშეწონილად მიიჩნიოს აკადემიური პროგრამაზე გარე შეფასების (გარდა ხარისხის სააგენტოს მიერ განხორციელებული ინსტიტუტური და პროგრამული აკრედიტაციის შეფასების პროცესებისა) განხორციელება, როგორც ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის პროცესებისა და პროცედურების ნაწილი. საჭიროების შემთხვევაში პროგრამამ რეკომენდირებულია გამოიყენოს განმავითარებელი კოლეგიალურ შეფასება (სხვა უსდ-ებში/სამეცნიერო - კვლევით ინსტიტუტებში დასაქმებული ადგილობრივი და/ან საერთაშორისო კოლეგების მიერ) პროგრამის/კვლევითი გარემოს გაუმჯობესების მიზნით.

5.3. პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება

აკადემიური პროგრამის მონიტორინგი არის მუდმივი პროცესი, რომელიც წარმოადგენს

ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის პროცესებისა და პროცედურების განუყოფელ ნაწილს. იგი ეხმარება უსდ-ს აკადემიურ პროგრამებში არსებული ტენდენციების აღმოჩენაში, მათი მოთხოვნილებების აღმოჩენაში, შესაბამისი ინტერვენციების განხორციელებასა და/ან ინტერვენციების გეგმის შედგენაში. ზოგადად, მონიტორინგი ეხმარება უნივერსიტეტს, რომ შეინარჩუნოს განათლების შესაბამისი დონე და შექმნას ხელისშემწყობი, საგანმანათლებლო გარემო. მონიტორინგის სისტემა საშუალებას აძლევს უსდ-ს, რომ:

- ფოკუსირდეს სპეციფიკურ კრიტერიუმზე (მაგ., სტუდენტების კმაყოფილება და მოლოდინები, ჩარიცხვა, პროგრესისა და დასრულების მაჩვენებლები, დასაქმების მაჩვენებლები და ა.შ), რათა აკადემიური პროგრამა ეფექტურად შეფასდეს;
- შეაგროვოს სანდო და ვალიდური მონაცემები (როგორც რაოდენობრივი, ასევე თვისებრივი) პროგრამის შესაფასებლად და მიგნებებზე მოხსენება გააკეთოს (მაგ., აღმოჩენილი ტენდენციები, ძლიერი და გასაუმჯობესებელი მხარეები);
- იყოს მონაცემებით მართული და როდესაც საჭიროა მიიღოს ინფორმირებული გადაწყვეტილება პროგრამების გაუმჯობესებასთან დაკავშირებით, რომელიც მოიცავს შესაბამისი ინტერვენციების შემუშავებას და/ან სამოქმედო გეგმას და მიზნად ისახავს იდენტიფიცირებულ გამოწვევებთან გამკლავებას.

სასურველია, უსდ-მ შექმნას პროგრამის მონიტორინგის პროცესები, რომლებიც მხარს დაუჭერს მის გარე შეფასებას. უსდ თავად წყვეტს შეფასების მასშტაბს, რომელიც შეიძლება ვარიირდეს აკადემიური პროგრამის სრული შეფასებიდან უკუკავშირამდე მისი კონკრეტული ასპექტის, კომპონენტის, პროცედურის და ა.შ. შესახებ. კოლეგიალური შეფასების პროცესი მაშინ არის წარმატებული, როცა მას მოჰყვება კონსტრუქციული უკუკავშირი. უკუკავშირზე დაყრდნობით, უსდ აუმჯობესებს ან გეგმავს პროგრამის გაუმჯობესებებს.

უსდ-მ შეიძლება გადაწყვიტოს ლექციებზე დაკვირვებების, როგორც ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის, სტრატეგიის გამოყენება. თავად უნივერსიტეტი წყვეტს, თუ რომელ ლექციებს და რა სიხშირით დააკვირდებიან. ეფექტური დაკვირვების უზრუნველსაყოფად, უსდ-მ პროცესი ლექციამდე ბევრად ადრე უნდა დაგეგმოს. სასურველია უნივერსიტეტმა შეიმუშავოს ლექციაზე დაკვირვების ფორმა, რათა აღიბეჭდოს დამკვირვებლის უკუკავშირი. კარგ პრაქტიკად ითვლება აკადემიური პერსონალის წინასწარ ინფორმირება იმის თაობაზე, რომ მათ დააკვირდებიან. დაკვირვება ეფექტურია, როდესაც დამკვირვებლის უკუკავშირი კონსტრუქციული და დროულია.

ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის სისტემა სტუდენტებს აძლევს საშუალებას შეაფასონ სავალდებულო კურსი სემესტრის დასასრულს. მსგავსი შეფასების ძირითადი მიზანი კურსის ინსტრუქტორებისათვის სტუდენტების უკუკავშირის მიწოდებაა, რომელიც დაეხმარება მას სასწავლო კურსის სამომავლო განვითარებაში. უნივერსიტეტი თავად წყვეტს, თუ რა მეთოდებსა და საშუალებებს გამოიყენებს სტუდენტების მიერ კურსის შესაფასებლად. სასწავლო კურსის შეფასებისას უსდ-მ მხედველობაში უნდა მიიღოს კონფიდენციალურობის საკითხი.

ხარისხის უზრუნველყოფის განვითარების ნაწილში.

სტუდენტების მიერ კურსების შეფასება უფრო ეფექტურია, როდესაც იგი კომპლექსური (მაგ., აძლევს სტუდენტებს საშუალებას, რომ ფოკუსირდნენ კურსის განსხვავებულ ასპექტებზე,

როგორცაა კურსის ადმინისტრირება, სამუშაოს მოცულობა, რესურსები და ა.შ.) და დროულია. უსდ პერიოდულად უნდა აანალიზებდეს აკადემიურ პროგრამას დარგის საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის მიხედვით. ამ მიდგომის გამოყენება რეკომენდებულია თანამედროვე ტენდენციების გასაგებად მოცემული დარგის სწავლა-სწავლებაში, რათა პროგრამა იყოს თანამედროვე. უნივერსიტეტი თავად წყვეტს, თუ როგორ განხორციელოს პროგრამის დადარება. მან შეიძლება გაითვალისწინოს პროგრამის სწავლის შედეგები, სტრუქტურა, შინაარსი და/ან პროგრამის სხვა ასპექტები.

სამაგისტრო/სადოქტორო პროგრამის სტუდენტები გარდა სასწავლო კომპონენტების შეფასებისა, ასევე აფასებენ სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის და სამეცნიერო ხელმძღვანელობის განხორციელებას; ინსტიტუციის მიერ უნდა განხორციელდეს სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის ხარისხის უზრუნველყოფაც, რომელიც წამახალისებელი იქნება სამაგისტრო და სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის ხარისხის უზრუნველყოფის განვითარების ნაწილში.